

ПРОФІЛЬ СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

**ОПИСОВО-АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
СТАРОБІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА
ПЕРІОД ДО 2027 РОКУ**

ЗМІСТ

1	Характеристика громади	3
1.1	Коротка характеристика громади	3
1.2	Географічне розташування, відстань до важливих міст	5
1.3	Інформація про орган місцевого самоврядування	5
1.4	Інформація про об'єднання громадян і засоби масової інформації	6
1.5	Історична довідка	8
1.6	Коротка характеристика громад – конкурентів	9
2	Земельні та природні ресурси	10
2.1	Земельні ресурси і територія громади	10
2.2	Містобудівні документи	10
2.3	Природні ресурси	10
3	Населення і трудові ресурси	11
3.1	Чисельність населення і демографічна ситуація	11
3.2	Зайнятість населення та безробіття	15
3.3	Доходи населення і заробітна плата	18
3.4	Дослідження ринку праці Луганської області у 2023-2024 роках	19
4	Економіка громади	21
4.1	Суб'єкти господарської діяльності	21
4.2	Структура економіки та розвиток головних секторів	22
4.3	Розвиток малого і середнього бізнесу	29
4.4	Структура підтримки бізнесу	30
4.5	Інвестиційна діяльність	31
5	Фінансовий стан та бюджет громади	33
5.1	Бюджет громади	33
6	Транспортна інфраструктура і зв'язок	36
6.1	Транспорт	37
6.2	Зовнішнє освітлення	38
6.3	Зв'язок	38
7	Інфраструктура торгівлі та послуг	39
7.1	Мережа закладів торгівлі та громадського харчування	39
7.2	Мережа закладів побутового обслуговування	40
7.3	Туристична інфраструктура	40
8	Житлово-комунальна та енергетична інфраструктура	42
8.1	Житловий фонд	42
8.2	Комунальна інфраструктура та інженерні мережі	44
8.3	Енергоспоживання та енергозбереження	46
8.4	Газопостачання	46
8.5	Благоустрій	46
9	Соціальна інфраструктура	47
9.1	Мережа закладів освіти	47
9.2	Культура та спорт	54
9.3	Соціальний захист	56
9.4	Мережа закладів охорони здоров'я	59
10	Стан навколишнього природного середовища	64

ВСТУП

Інформаційною основою для планування розвитку територіальної громади став базовий документ – аналітично-описова частина Стратегії сталого розвитку Старобільської міської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія), яка має назву Профіль громади та розміщується у додатку до Стратегії. У Профіль громади здійснено аналіз кількості, якості та динаміки зміни основних показників економіки, демографічних процесів, ресурсів громади.

На підставі цього аналізу визначено стійкі тенденції зміни показників не менше ніж за 5 років та сформульовано якісні висновки. Профіль громади став важливим інструментом для членів Робочої групи при обговоренні й досягненні консенсусу щодо стратегічних напрямів, які стоять перед Старобільською міською територіальною громадою (далі – громада). Аналітичні матеріали Профілю громади також використовувалися в SWOT-аналізі, підготовці дерева цілей та технічних завдань.

Законодавчою основою для розроблення Профілю громади є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» та наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад».

Профіль громади є описово-аналітичною частиною, яка базується на статистичних даних, а також іншій офіційній інформації державних та комунальних підприємств та організацій.

Старобільська міська територіальна громада утворена 29 квітня 2020 року. Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2020 року № 486-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Луганської області».

Профіль громади став основою розробки стратегії на виконання розпорядження начальника Старобільської міської військової адміністрації Старобільського району Луганської області (далі – Старобільська МВА) 25.10.2025 № 47 «Про створення робочої групи з розроблення “Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади на період до 2027 року”».

1 ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ

1.1 Коротка характеристика громади

Чисельність населення Старобільської міської територіальної громади становить станом на жовтень 2020 року – 29 074 особи, у тому числі міське населення – 18 532 осіб, сільське населення – 10 542 особи. Станом на 23.02.2022 чисельність наявного населення Старобільської міської територіальної громади становила 30 384 особи. Станом на 23.09.2025 року – 29 807 осіб, у тому числі міське населення – 17 567 осіб, сільське населення – 12 240 осіб.

В адміністративних межах громади проходить залізнична магістраль Лантратівка – Кіндрашівська Нова, а також автомобільні дороги Р07, Т1302, Н21, Т1313.

Старобільська міська територіальна громада об'єднала 24 населені пункти з адміністративним центром у місті Старобільськ. До її складу увійшли села: Толоківка (колишнє Половинкине), Титарівка, Підгорівка, Курячівка, Лиман, Проїждже, Проказине, Бутківка, Балакирівка, Дубовівка, Верхня Покровка, Нижньопокровка, Маринівка, Суханівка, Калмиківка, Кринички, Левадне, Новоборове, Новодонбаське, Ганнівка, Світле, Джемільне, Єгорівка, Новоселівка.

Площа Старобільської міської територіальної громади становить 732 км².

До складу Старобільської територіальної громади увійшло 10 сільських рад Старобільського району, на базі яких сформовано старостинські округи:

Світлівський старостинський округ № 1 з адміністративним центром в селі Світле Старобільського району розташований на відстані 28 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – села Світле, Джемільне, Єгорівка. Чисельність населення у 2020 році становила 475 осіб. Площа – 5,93 км².

Новоборівський старостинський округ № 2 з адміністративним центром в селі Новоборове Старобільського району розташований на відстані 35 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – село Новоборове. Чисельність населення у 2020 році становила 273 особи. Площа – 59,625 км².

Нижньопокровський старостинський округ № 3 з адміністративним центром в селі Нижньопокровка Старобільського району розташований на відстані 25 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – села Нижня Покровка, Маринівка, Суханівка. Чисельність населення у 2020 році становила – 745 особи. Площа – 91 км².

Калмиківський старостинський округ № 4 з адміністративним центром в селі Калмиківка Старобільського району розташований на відстані 18 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – села Калмиківка, Кринички, Левадне, Новодонбаське. Чисельність населення у 2020 році становила 664 особи. Площа – 90,84 км².

Курячівський старостинський округ № 5 з адміністративним центром в селі Курячівка Старобільського району розташований на відстані 10 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – село Курячівка, Дубовівка, Ганнівка. Чисельність населення громади у 2020 році становила 978 особи. Площа – 4,82 км².

Лиманський старостинський округ № 6 з адміністративним центром в селі Лиман Старобільського району розташований на відстані 10 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – села Лиман, Балакирівка, Бутківка, Проїждже, Проказине. Чисельність населення у 2020 році становила 3137 особи. Площа – 112,806 км².

Верхньопокровський старостинський округ № 7 з адміністративним центром в селі Верхня Покровка Старобільського району розташований на відстані 12 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – село Верхня Покровка. Чисельність населення на 01.10.2021 рік становила 713 осіб. Площа – 55,64 км².

Підгорівський старостинський округ № 8 з адміністративним центром в селі

Підгорівка Старобільського району розташований на відстані 5 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – село Підгорівка. Чисельність населення станом на 01.10.2021 рік становить 3 204 особи. Площа – 58830000 км².

Титарівський старостинський округ № 9 з адміністративним центром в селі Титарівка Старобільського району розташований на відстані 6 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – село Титарівка, Новоселівка. Чисельність населення на 01.10.2021 році становила 894 особи. Площа – 54,36 км².

Толоківський старостинський округ № 10 (колишній Половинкинський) з адміністративним центром в селі Толоківка Старобільського району розташований на відстані 8 км від міста Старобільськ. У підпорядкуванні – село Толоківка. Чисельність населення у 2021 році становила 2 663 особи. Площа – 5,546 км².

Рис.1. Мапа Старобільської міської територіальної громади

1.2 Географічне розташування, відстань до важливих міст

Старобільськ – місто районного значення, розташоване на півночі України, у складі Луганської області. Розташоване в північній частині області, на річці Айдар. Відстань до м. Сіверськ-Донецьк – 60 км, до м. Київ – 727 км. Площа міста становить 732 км².

Старобільська міська територіальна громада розташована на Старобільському геологічному горбисто-рівнинному плато у північній частині Луганської області. Це плато характеризується загальним нахилом поверхні в бік долини Сіверського Донця, тобто з півночі на південь. В геологічному відношенні територія розташування міста належить до північного сектору Великого Донбасу.

Головною водною артерією є річка Айдар, яка бере початок в Білгородській області Російської Федерації. Довжина річки – близько 250 км. Біля водолікарні в р. Айдар впадає невелика річка Біла, що тече по долині з півночі.

1.3 Інформація про орган місцевого самоврядування Старобільська міська рада:

Адреса: 92703, Луганська область, вул. Центральна, 36, тел.: (06461)2-19-90, (099)406-55-29, офіційний веб-сайт міської ради www.starobelsk.lg.ua.

Міська рада 8-го скликання сформована у складі 26 депутатів.

Виконавчий комітет Старобільської міської ради утворено у складі 20 осіб.

Загальна чисельність працівників виконавчих органів Старобільської міської ради в 2021 році становила 113 осіб.

Старобільська міська військова адміністрація Старобільської міської ради Луганської області:

Відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376, Старобільська міська територіальна громада

включена до переліку тимчасово окупованих територій, початок якої датується 28.02.2022.

Указом Президента України від 23.09.2022 № 665/2022 «Про утворення військових адміністрацій населених пунктів у Луганській області» було створено Старобільську міську військову адміністрацію Старобільського району Луганської області (далі – Старобільська МВА). З листопада 2022 року повноваження Старобільської міської ради Луганської області, міського голови та Виконавчого комітету Старобільської ради Луганської області виконує начальник Старобільської МВА, відповідно до постанови Верховної Ради України від 03.11.2022 № 2705-IX «Про здійснення начальниками військових адміністрацій населених пунктів у Сватівському, Старобільському, Щастинському районах Луганської області повноважень, передбачених частиною другою статті 10 Закону України "Про правовий режим воєнного стану"».

Юридична адреса Старобільської МВА: вул. Центральна, 36, м. Старобільськ, Старобільський район, Луганська область, 92703. Адреса тимчасового місця розміщення та для листування: вул. Івана Виговського, 29 А, м. Львів, Львівська область, 79022. Код ЄДРПОУ: 44852754. Тел.: (066) 401-62-31, e-mail: starobilsk@loga.gov.ua.

1.4 Інформація про об'єднання громадян і засоби масової інформації

У місті діє близько 46 громадських організацій, які представляють інтереси різних цільових груп: професійні асоціації (зокрема лікарів, освітян, представників органів місцевого самоврядування, підприємців, журналістів, культурних діячів), а також громадські організації, що займаються захистом внутрішньо-переміщених осіб (далі – ВПО), учасників АТО/ООС, питаннями місцевого економічного розвитку, розвитку молодіжних ініціатив, громади та регіону.

Перелік діючих громадських організацій на території громади, станом на 2021 р.

№	Назва громадської організації
1.	«Центр спільного розвитку "Дісва громада"»
2.	«Центр захисту тварин "Зообезпека"»
3.	«Всеукраїнська асоціація "Демінер"»
4.	«Люди з інвалідністю по зору»
5.	«Команда Луганщини»
6.	«Спілка пасічників Східного регіону»
7.	«Інвенторс»
8.	«Східноукраїнський центр підтримки жінок "Майстерня щастя"»
9.	«Позитивні зміни»
10.	«Старобільська рада жінок»
11.	«Муза СТБ»
12.	«Старобільський осередок асоціації ветеранів війни та праці залізничного транспорту України»
13.	«Клуб настільних інтелектуальних ігор "Візит"»
14.	«Асоціація бізнесу Старобільського району»
15.	«Луганське крайове (обласне) товариство українського козацтва "Лугарі"»
16.	«Еколого-туристичний просвітницький центр Старобільщини "Ай-дар"»
17.	«Лиманчанка»
18.	«Титарівське джерело надії»
19.	«Товариство ветеранів-підводників Старобільщини ім. віце-адмірала Приходько Б.Ф.»
20.	«Старобільський районний осередок всеукраїнської громадської організації "Академія культурної спадщини українського козацтва"»
21.	«Відродження Старобільщини»

22.	«Верхньопокровська перлина Старобільщини»
23.	«Новоборівський барвінок Старобільщини»
24.	«Нижньопокровська мрія Старобільщини»
25.	«Оберіг Старобільщини»
26.	«Світлівська мрія Старобільщини»
27.	«Підгорівська спадщина Старобільщини»
28.	«Товариство ветеранів та пенсіонерів органів внутрішніх справ Старобільського району»
29.	«Старобільське товариство мисливців і рибалок»
30.	«Луганська обласна організація осіб з інвалідністю "Всеукраїнської організації союз осіб з інвалідністю України"»
31.	«Луганське обласне фізкультурно-спортивне товариство "Спартак"»
32.	«Дитяча організація «"Софія"»
33.	«Старобільська безприбуткова районна інвалідська організація з порушенням опорно-рухового апарату "Вікторія"»
34.	«Правозахисна жіноча організація "Вікторія"»
35.	«Старобільський міський осередок фізкультурно-спортивного товариства "Спартак"»
36.	«Старобільська місцева організація всеукраїнського фізкультурно-спортивного товариства "Колос"»
37.	«Старобільське районне товариство українського козацтва»
38.	«Садівниче товариство "Айдар-1"»
39.	«Старобільське районне відділення всеукраїнської громадської організації "Спілка ветеранів митної служби України"»
40.	«Старобільська районна організація української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)"»
41.	«Старобільська районна організація ветеранів України»
42.	«Ветеранів і інвалідів Союз Чорнобиль України Старобільського району»
43.	«Старобільська районна організація товариства сприяння обороні України»
44.	«Калмиківське с'яйво»
45.	«Спілка сільських добродіїв»
46.	«Адамант»

Засоби масової інформації

Назва ЗМІ	Адреса сайту (посилання)
Друковані ЗМІ	
Районна газета «Вісник Старобільщини»	Головний редактор – Вікторія Радченко, вул. Центральна, 36, офіс 217, тел. (050)367-09-19 У соцмережах: https://www.facebook.com/groups/316647768700935/?ref=bookmarks
«Телегазета»	Головний редактор – Дмитро Шенгур, вул. Центральна, 56, тел. (050)044-51-28 У соцмережах: https://www.facebook.com/groups/telegazeta/
Інтернет	
Сайт Старобільської міської територіальної громади	Вул. Центральна, 36, (06461) 219-90 https://starobelsk.lg.ua/
Сайт міста Старобільськ. ситі	Заповнення сайту – ГО «Дієва Громада» https://starobilsk.city/

1.5 Історична довідка

Старобільськ – одне з найдавніших міст Слобідської України, яке засноване у 1598- 1600 роки. Місто до сьогодні зберегло своєрідне архітектурне обличчя з характерними рисами купецького ярмаркового містечка.

У середині XVI століття вздовж річки Айдару почали встановлюватися російські сторожові пости. У 70-х роках XVI століття, коли напади татар відбувалися не так часто, сторожові пости були зняті. Після цього до берегів Айдару, Сіверського Дінця і до Бахмута лише періодично навідувалися загони з Путивля.

Заселення території теперішнього Старобільська почалося в кінці XVI — на початку XVII століття. Воно проходило одночасно з будівництвом у 1598-1600 роках на Сіверському Дінці міста Цареборисова, здійснюваним під наглядом окольничого Богдана Яковича Бельського. Як зазначається в літописах, Бельський «мав велике багатство, взяв з собою всього з надлишком, прийшов на зазначене місце і почав будувати місто своїми людьми».

У 1765 році на Старобільщині, як і на всій території Слобідської України, було запроваджено кріпосне право. У 1782 році Старо-Біла була приписана до Деркульського казенного кінного заводу Біловодської округи Воронезької губернії. Царським указом від 1 травня 1797 року слобода Старо-Біла перейменовується в Старобільськ і стає повітовим містом, яке ввійшло до складу Слобідсько-Української губернії.

У 1804 році царським указом місту було надано герб у вигляді щита із зображеннями двоголового орла, як символу Російської імперії, чорного коня, що підтверджувало його належність до кінних заводів і витока з чаші води, що символізувало річку Айдар, на березі якої було розташоване місто.

У першій половині XIX століття міщанське населення займалося ремеслом і торгівлею. Серед нього виділялася заможна верхівка, якій належали 2 салотопні заводи і пивоварня, 37 вітряків і водяний млин. Торговці, що мали 17 лавок, продавали вино, посуд, залізо, сіль та інші товари широкого вжитку. їм також належало 5 винних лавок.

Помітне місце в житті міста відігравали щорічні ярмарки, що проводилися 1 січня, 1 травня, 29 червня і 10 жовтня. Сюди приїжджали купці з Москви, Тули, Харкова, Воронежа, Ізюма, Куп'янська, Валуйок та з інших міст. На ярмарках велася торгівля великою рогатою худобою, кіньми та продуктами сільського господарства. Щорічно на ярмарках міста продавалося до 2 тис. голів великої рогатої худоби, 25 тис. овець, 1 тис. коней та 15 тис. четвертей пшениці.

У 1834 році в Старобільську проживало 795 чоловіків і 590 жінок, в т. ч. 45 дворян, 160 обер-офіцерів, 20 служителів церкви, 108 купців, 348 міщан, 534 казенних поселенців та 170 дворових людей. Тут було 4 кам'яних і 266 дерев'яних будинків.

У 1816 році в місті, як повітовому центрі, було відкрито повітове училище і церковнопарафіяльну школу, в 1817 році — пошту і лікарню. В повітовому училищі, розрахованому на 60-80 учнів, у 1834 році навчалось 15 дітей дворян, 14 — купців, 15 — міщан, в той час як переважна більшість дітей бідних сімей і кріпаків лишалася поза школою.

У першому десятиріччі XX століття Старобільськ лишався, як і раніше, більше відомим як торговий центр. Промислові підприємства, які почали виникати, були місцевого значення. Дещо збільшилася потужність парового млина, закінчилося розпочате в 1897 році будівництво пивоварні. У 1900 році в місті налічувалось близько 30 дрібних лавок, 14 мануфактурних, 7 бакалійних, 8 шорних та залізоскоб'яних крамниць, 6 заїжджих дворів, 1 готель і 7 пивних. Щороку проводилось 5 ярмарків, на які привозились товари і з інших губерній. Найбільшим з них були весняний (Миколаївський) і осінній (Покровський), річні обороти яких досягали 10 млн. крб. Особливо жваво йшла торгівля хлібом. Через залізничну станцію Сватове зерно відправлялось у різні райони країни й на експорт. Так, протягом 1905-1909 роках з Старобільська щороку вивозилося в середньому 562 100 пудів борошна і 474 500 пудів пшениці — знаменитої «арнаутки» і «гірки». Користуючись віддаленістю від залізниці (найближча залізнична станція Сватове знаходилась за 60 верст від Старобільська) і

невпорядкованістю ґрунтових шляхів, що утруднювало вивіз зерна з глибинних сіл, спекулянти скуповували за безцінь хліб у селян на місці і відправляли його цілими обозами у Воронежську губернію та на південь в порти Азовського моря.

Революційні події 1905 року охопили і Старобільськ. У 1905-1907 роках у місті діяла підпільна соціал-демократична група більшовицького напрямку. Старобільські соціал-демократи підтримували зв'язок з Харківським комітетом РСДРП і одержували від нього необхідну пропагандистську літературу. Зв'язок цей здійснювався через Інформаційне бюро, організоване Харківським комітетом.

На початку ХХ століття Старобільськ мав типовий провінціальний вигляд. Місто було забудоване переважно одноповерховими спорудами, критими очеретом і соломою. Вулиці не впорядковувалися і не освітлювалися. Приватний театр, заснований у червні 1909 року місцевим підприємцем Поповичем та відкритий у 1912 році кінематограф «Фурор» могли відвідувати лише привілейовані, оскільки вхідна плата була високою. На все місто була тільки одна (з 1896 р.) бібліотека, в якій налічувалося 4973 томи.

За даними 1909 року в Старобільську працювали чоловіча гімназія, відкрита в 1882 році, жіноча прогімназія і жіноче початкове училище.

Охорона здоров'я не забезпечувала потреб населення міста, оскільки його обслуговувала лише одна амбулаторія, де працював фельдшер. Повітова ж лікарня на 25 місць, де працювало 10 медпрацівників, була відкрита тільки в 1906 році.

Восени 1917 року в багатьох селах повіту сільські сходи висунули вимоги про безплатну передачу всієї землі тим, хто її обробляє. Такі ухвали були прийняті селянами Василівни, Верхньої Покровки, Лиману та інших сіл.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 № 878 місто Старобільськ занесене до Списку історичних населених місць України. Відповідно до законодавства, це передбачає розробку науково-проектної документації – історико-архітектурного опорного плану населеного пункту, який є складовою генерального плану історичних населених місць. «Старобільськ – музей під відкритим небом».

Старобільськ – місто районного значення площею 13,32 кв. км. Офіційна дата заснування – 1686 рік. Статус міста отримано в 1797 році. Міста-побратими: Люблін (Польща), Хмельницький.

Рішенням шістдесят сьомої сесії сьомого скликання Старобільської міської ради від 30.01.2020 № 67/31 було затверджено Історико-архітектурний опорний план міста.

1.6. Коротка характеристика громад – конкурентів Порівняння з громадами-конкурентами на 01.01.2021

Показники	Громада конкурент 1 (Новосковська ТГ)	Громада конкурент 2 (Сватівська ТГ)	Громада конкурент 3 (Біловодська ТГ)
Територія, км ²	271,29	1038,7	1 597
Чисельність населення, осіб	13 302	26 425	22 719
Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників, грн	6 591		
Кількість суб'єктів Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ)	519		781

* дані по міській раді

2. ЗЕМЕЛЬНІ ТА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ

2.1. Земельні ресурси і територія громади

Старобільська громада розташована на Старобільському геологічному горбисто-рівнинному плато в північній частині Луганської області. Це плато характеризується загальним нахилом поверхні в бік долини Сіверського Донця, тобто з півночі на південь. У геологічному відношенні територія розташування громади належить до північного сектору Великого Донбасу.

Ґрунти – чорноземи звичайні, малогумусні. Ґрунтотворною основою є в основному важкоглинковий пас.

Серед об'єктів, що становлять матеріальну основу місцевого самоврядування, важливе місце посідають земельні ресурси. Земля є, по-перше, передусім територіальною основою місцевого самоврядування, одним із головних ресурсів, які забезпечують життєдіяльність громади. По-друге, земля як об'єкт права власності громади є джерелом надходжень до місцевого бюджету. Структура земельних ресурсів міста за категоріями земель:

- Землі житлової та громадської забудови;
- Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та загального призначення;
- Землі транспорту;
- Землі рекреаційного призначення;
- Землі сільськогосподарського призначення;
- Землі історико-культурного призначення;
- Землі лісгосподарського призначення;
- Землі водного фонду.

2.1. Містобудівні документи

Генеральний план розвитку міста Старобільськ розроблений _____

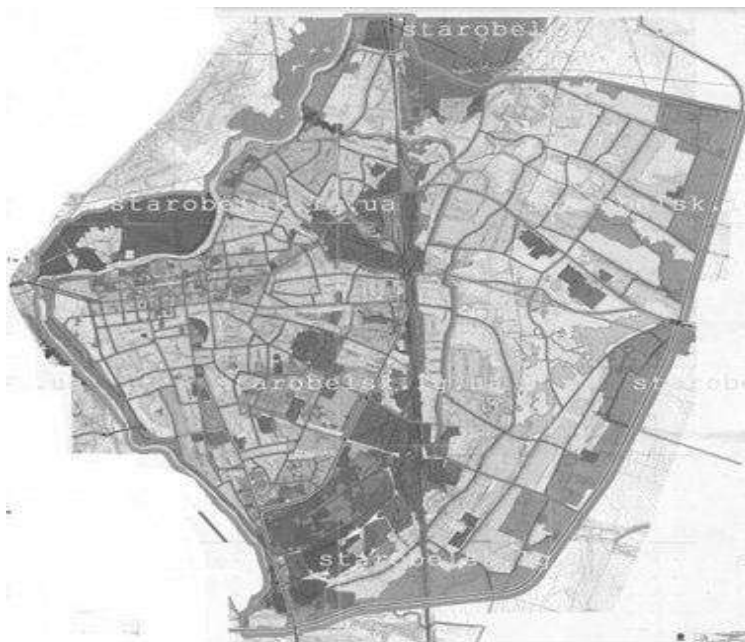

Рис.2. План зонування території м.Старобільськ

Історико-архітектурний опорний план міста Старобільськ Луганської області, затверджений наказом Мінікультури від 27.12.2019 № 972.

2.3. Природні ресурси

У надрах в різні геологічні періоди утворилася значна кількість корисних копалин, головним чином крейдяних, глинистих та піщаних будівельних матеріалів. Серед природних

ресурсів у громади є прісні та мінеральні води.

В 1934 році в с. Підгорівка Старобільського району відкрито хлоридно-натрієве природне джерело, вода містить до 16% корисних мінеральних солей. На його базі функціонує водолікарня м. Старобільськ. У північній частині міста біля річки Айдар, в сосновому бору на базі нової свердловини хлоридно-натрієвої мінеральної води у вересні 1973 збудовано та введено в експлуатацію санаторій-профілакторій «Сосновий».

2.4. Кліматичні умови

Клімат – помірно континентальний із жарким сухим літом та м'якою, малосніжною зимою з відлигами. Середня кількість опадів становить близько 450 мм на рік. Головною водною артерією є річка Айдар, яка бере початок в Білгородській області Російської Федерації. Її довжина приблизно становить 250 км. Біля водолікарні в річку Айдар впадає невелика річка Біла, що тече по долині з півночі.

3. НАСЕЛЕННЯ І ТРУДОВІ РЕСУРСИ

3.1. Чисельність населення і демографічна ситуація

Станом на 1 січня 2021 року у Старобільській міській територіальній громаді чисельність наявного населення становила 29 074 особи.

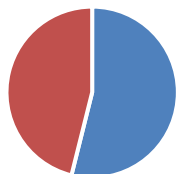
Території	01.01.2021	23.02.2022	23.09.2025
Старобільська громада	29 074	30 384	29 807
Міське населення м. Старобільськ	18 532	17 843	17 567
Сільське населення	10 542	12 541	12 240

** дані на 01 січня* дані відсутні*

У загальній структурі населення громади переважає міське населення, зосереджене у місті Старобільськ. У 2021 році це співвідношення становило: міське населення з чисельністю в 18 532 осіб (або 63,7% від загальної чисельності населення), тоді як, решта населення громади належали до сільського населення і становить 10 542 осіб (або 36,3%). У 2025 році це співвідношення становить: міське населення — 17 567 осіб (або 58,9 %), сільське населення — 12 240 осіб (або 41,1 %).

Населені пункти громади	Кількість осіб на 23.02.2022			Кількість осіб на 23.09.2025		
	Чол	Жін	Усього:	Чол	Жін	Усього:
місто Старобільськ	7 957	9 886	17 843	7 833	9 734	17 567
Верхньопокровський старостат	335	353	688	321	349	670
Калмиківський старостат	249	257	506	242	252	494
Курячівський старостат	328	378	706	330	377	707
Лиманський старостат	1 534	1 494	3 028	1 502	1 469	2 971
Нижньопокровський старостат	315	349	664	298	333	631
Новоборовський старостат	120	143	263	117	138	255
Толоківський старостат (Половинкинський)	1 047	1 180	2 227	1 044	1 168	2 212
Підгорівський старостат	1 451	1 651	3 102	1 397	1 589	2986
Світлівський старостат	233	245	478	217	229	446
Титарівський старостат	430	449	879	426	442	868
Усього:	13 999	16 385	30 384	13 727	16 080	29 807

Гендерний склад громади

■ жінки ■ чоловіки ■ ■

Сучасна демографічна ситуація у Старобільській міській територіальній громаді має негативний характер і характеризується тенденцією до зменшення населення за рахунок природного та міграційного руху.

Гендерний структура населення громади відзначається перевагою жінок над чоловіками: кількість жінок становить 16 080 осіб (53,9%), тоді як чоловіків – 13 727 осіб (46,1%).

Відомості розподілу зареєстрованих осіб у громаді за віковими групами та статтю, станом на 23.02.2022 (осіб)

Населені пункти	0-3 років		4-5 років		6-13 років		14-18 років		19-33 років	
	ч	ж	ч	ж	ч	ж	ч	ж	ч	ж
місто Старобільськ	147	121	149	135	653	645	425	425	1307	1433
Верхньопокровський старостат	8	5	2	5	39	31	15	22	50	67
Калмиківський старостат	2	2	7	2	14	25	16	9	39	39
Курячівський старостат	3	7	0	0	0	0	0	0	59	68
Лиманський старостат	26	17	35	17	130	128	58	71	254	251
Нижньопокровський старостат	4	8	5	4	16	25	10	7	61	54
Новоборовський старостат	1	0	1	1	4	12	4	3	16	14
Толоківський старостат (Половинкинський)	23	12	26	15	29	28	13	19	206	203
Підгорівський старостат	21	27	29	15	133	125	85	79	251	244
Світлівський старостат	4	1	7	5	16	15	9	11	37	50
Титарівський старостат	11	6	3	6	36	40	27	25	102	74
Всього:	250	206	264	205	1070	1074	662	671	2 382	2 497

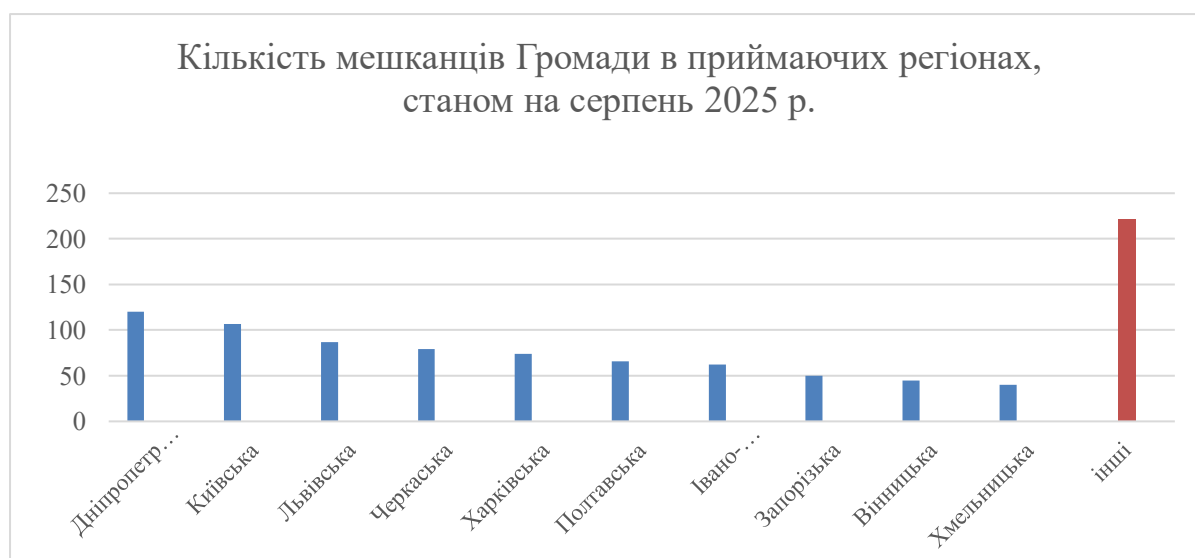
Населені пункти	34-60 років		61-65 років		66 та старше		всього	
	ч	ж	ч	ж	ч	ж	ч	ж
місто Старобільськ	3 537	3964	576	836	1 163	2 327	7 957	9 886
Верхньопокровський старостат	157	133	22	20	42	70	335	353
Калмиківський старостат	115	92	23	21	33	67	249	257
Курячівський старостат	187	162	24	41	55	100	328	378
Лиманський старостат	692	582	121	119	218	309	1534	1494
Нижньопокровський старостат	139	126	25	28	55	97	315	349
Новоборовський старостат	52	50	14	12	28	51	120	143
Толоківський старостат (Половинкинський)	506	503	88	118	156	282	1 047	1 180

Підгорівський старостат	633	669	98	134	201	358	1 451	1 651
Світлівський старостат	104	98	19	21	37	44	233	245
Титарівський старостат	177	180	29	28	45	90	430	449
Всього:	6 299	6 559	1 039	1 378	2 033	3 795	13 999	16 385
							30 384	

Відомості розподілу зареєстрованих осіб у громаді за віковими групами та статтю, станом на 23.09.2025 (осіб)

Населений пункт	КАТОТТГ	Зареєстровано всього	Чоловіків								Жінок							
			Всього	0-6	7-14	15-17	18-26	27-59	60-89	90+	Всього	0-6	7-14	15-17	18-26	27-59	60-89	90+
с. Балакирівка	UA44140110020068530	23	14	0	2	0	2	8	2	0	9	0	0	0	2	5	2	0
с. Бутківка	UA44140110030027488	255	191	3	4	2	7	120	55	0	64	2	10	1	7	30	14	0
с. Верхня Покровка	UA44140110040029509	670	321	9	29	12	26	165	79	1	349	6	27	11	38	160	104	3
с. Ганнівка	UA44140110050059548	112	56	1	0	0	4	39	11	1	56	1	0	0	5	27	23	0
с. Джемільне	UA44140110060082481	82	43	1	2	1	2	21	16	0	39	0	2	1	1	17	18	0
с. Дубовітка	UA44140110070073098	62	36	0	0	0	1	22	13	0	26	1	0	0	3	15	7	0
с. Єгорівка	UA44140110080093094	34	15	0	0	0	0	10	5	0	19	0	0	1	3	7	7	1
с. Калмиківка	UA44140110090050888	430	208	4	15	8	15	103	63	0	222	2	19	5	17	93	83	3
с. Кринички	UA44140110100079879	6	3	0	0	0	0	2	1	0	3	0	0	0	0	2	1	0
с. Курячівка	UA44140110110083736	533	238	2	1	1	13	146	75	0	295	5	3	1	13	137	130	6
с. Левадне	UA44140110120090092	5	4	0	0	0	0	4	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0
с. Лиман	UA44140110130033108	1633	782	20	74	26	48	394	218	2	851	10	70	22	61	386	294	8
с. Маринівка	UA44140110140091794	87	40	1	3	1	2	25	8	0	47	2	9	0	1	21	13	1
с. Нижньопокровка	UA44140110150035328	489	235	2	12	4	17	125	74	1	254	6	15	2	24	98	108	1
с. Новоборове	UA44140110160012420	255	117	1	5	1	8	53	46	3	138	0	10	4	5	46	70	3
с. Новодонбаське	UA44140110170062565	53	27	0	2	1	5	14	5	0	26	0	3	2	2	10	9	0
с. Новоселівка	UA44140110180035489	402	203	5	15	10	24	97	52	0	199	4	15	5	15	103	54	3
с. Підгорівка	UA44140110190081284	2986	1397	31	122	61	119	718	341	5	1589	28	114	54	133	706	533	21
с. Проїздже	UA44140110210068980	854	420	10	30	22	35	214	107	2	434	4	30	9	36	208	141	6
с. Проказине	UA44140110220049693	206	95	3	9	5	5	44	29	0	111	2	7	7	7	47	41	0
с. Світле	UA44140110230060204	330	159	5	12	4	11	84	42	1	171	1	15	3	16	84	51	1
м. Старобільськ	UA44140110010014704	17567	7833	179	626	263	655	4007	2053	50	9734	150	595	254	717	4422	3438	158
с. Суханівка	UA44140110240022057	55	23	1	3	1	1	9	8	0	32	1	2	0	2	13	12	2
с. Титарівка	UA44140110250057031	466	223	7	11	7	23	124	50	1	243	5	20	9	22	106	77	4
с. Толоківка	UA44140110200078099	2212	1044	30	53	6	69	586	298	2	1168	13	40	13	60	582	446	14
	Всього	29807	13727	315	1030	436	1092	7134	3651	69	16080	243	1006	404	1190	7326	5676	235

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції, а згодом – операції об'єднаних сил, повномасштабного вторгнення рф на територію України, продовжується міграційний відтік працездатного населення зі Старобільщини у різні регіони країни та зарубіжжя.

Станом на 01.01.2021 на обліку в Управлінні праці та соціального захисту населення Старобільської районної державної адміністрації перебувало 15 000 внутрішньо переміщених осіб. Після лютого 2022 року мешканці громади були вимушені покинути домівки та переїхати до більш безпечних громад на території України, отримавши статус внутрішньо-переміщених осіб (далі – ВПО). Станом на 2023 рік 952 жителі громади мають статус ВПО (цифри потребують уточнення).

Станом на 01.01.2025, за даними ДП «Інформаційно-обчислювальний центр Мінсоцполітики України» 676,3 тис. осіб із Луганської області зареєстровано як ВПО (32,2% від кількості постійного населення на 01.02.2022), з них 201,2 тис. осіб перемістилися після 24.02.2022. Кількість населення, що вибули з території Громади та зареєструвалися як ВПО – 4405 осіб, у тому числі після 24.02.2022 року – 3872 особи, що складає 15,8% ВПО з громади по відношенню до її постійного населення на 01.01.2022 року.

Станом на 01.09.2025, кількість населення, що вибули з території громади та зареєструвалися як ВПО збільшилась на 1,3% (56 особи) та склала 4461 осіб, у тому числі після 24.02.2022 року – 3 939 осіб.

Чисельність наявного населення протягом останніх років постійно зменшується як за рахунок природного скорочення (співвідношення народжуваності та смертності), так і через міграційні процеси. Значною проблемою залишається передчасна смертність, зокрема у працездатному віці, а також високий рівень захворюваності населення на тлі поширення факторів ризику. На цьому фоні до 2022 року спостерігався міграційний відтік працездатного населення до великих міст з метою працевлаштування.

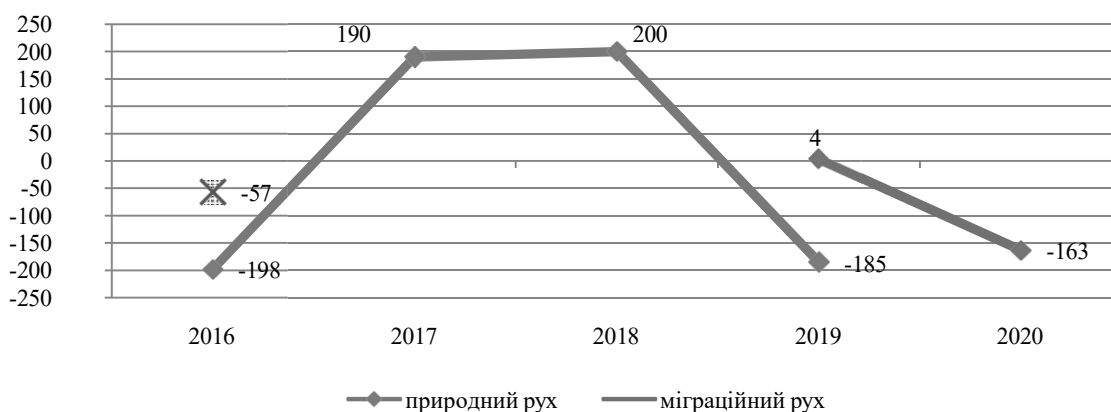
Протягом 2021 року чисельність населення Луганської області зменшилася на 18 401 особу, з них: унаслідок природного скорочення – на 15 024 особи, за рахунок міграції – на 3 377 осіб. Темпи міграційного скорочення населення області у 2014-2016 роках зменшувалися (на 30,6 % і 55,9 % відповідно), однак у 2017 році різко зросли – у 7,7 рази. У наступні роки показник поступово знижувався: у 2018 році – на 70,6 %, у 2019 році – на 12,3 %, у 2020 році – на 29,3 %, у 2021 році – на 3,3 %.

Природний та міграційний рух населення м. Старобільськ, осіб

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Природний приріст	-198	190	200	-185	*
Сальдо міграції	-57	*	*	4	-163
Загальне зменшення по місту	-255	*	*	-184	*
Загальне зменшення по району	-566	-727	-462	-429	-872

*дані на 01 січня

Діаграма 1. Динаміка загального зменшення чисельності м.Старобільськ, осіб

За даними реєстрації постійного місця проживання, протягом 2021 року чисельність населення громади збільшилася на 1 310 осіб (4,5%) на тлі зменшення міського населення на

689 осіб (-3,7%) та збільшення сільського населення на 1 999 осіб (+18,96%). У період 23.02.2022 року по 23.09.2025 року показники населення громади знизились. Так, загальна кількість населення громади становить 29 807 осіб, що на 577 осіб (-1,9%) менше, ніж на початок повномасштабного вторгнення РФ, показник міського населення зменшився на 276 осіб (-1,5%), а сільського – на 301 особу (-2,4%).

За оцінкою Агентства ООН у справах біженців, станом на квітень 2025 року за кордоном перебувало 6,9 млн українських мігрантів. З них 6,4 млн – у європейських країнах, 560,2 тис. – за межами Європи. Найбільше громадян України прийняли Польща та Німеччина – із суттєвим відривом від інших країн. У Німеччині тимчасовий захист мають 1,2 млн українців, а у Польщі – 999,7 тис. осіб, хоча загалом від початку війни в цій країні його отримали понад 1,9 млн українців. За даними Державної прикордонної служби України, у період із січня по серпень 2024 з України виїхало майже на 300 тис. осіб більше, ніж в'їхало назад.

Після 24 лютого 2022 року зовнішня міграція у громаді перетворилася на головний чинник негативної демографічної динаміки. У пошуках безпеки, через свавілля окупаційної влади, втрату житла та джерел доходів багато жителів громади, як і мільйони українців з інших регіонів, тимчасово виїхали за кордон, особливо до країн ЄС, де отримали спеціальні статус тимчасового захисту. Частина мешканців Луганської області, у тому числі й Старобільської міської територіальної громади, виїжджала нелегально через тимчасово окуповані території до російської федерації, тому статистичні дані щодо зовнішньої міграції залишаються невідомими.

Отже, з початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України, міграційні процеси стали нерегульованими. Населення продовжує переміщуватися до безпечніших громад України або за кордон, тоді як частина мешканців залишається під тимчасовою окупацією. Демографічна ситуація у середньостроковій перспективі залишатиметься складною. Україна зазнає значних втрат населення через низьку народжуваність, високу смертність (у тому числі внаслідок бойових дій та обстрілів), загибель захисників і масову зовнішню міграцію. Наразі важко спрогнозувати чисельність населення громади у найближчі два-три роки, оскільки процеси вимушеного переміщення все ще тривають.

3.2. Зайнятість населення та безробіття

Зайнята в суспільному виробництві частина населення є головною продуктивною силою, що створює матеріальні блага. Тому формування трудового потенціалу – важлива фундаментальна передумова економічного зростання.

За даними Міжнародної організації праці (далі – МОП), робоча сила охоплює як із зайнятих, так і безробітних, які становлять активну пропозицію праці в економіці, беручи участь у виробництві товарів і послуг в обмін на винагороду.

Зростання економіки безпосередньо залежить від активності та ефективності робочої сили. Рациональне управління трудовими ресурсами забезпечує: оптимальне використання людського потенціалу; підвищення продуктивності праці; запобігання дефіциту робочої сили; підтримку довгострокового економічного зростання; підвищення конкурентоспроможності громади та сприяння різноманітності й інклюзивності на ринку праці.

Починаючи з 1995 року, відповідно до рекомендацій МОП, у практику роботи органів державної статистики впроваджено вибіркове обстеження домогосподарств з питань економічної активності (з 2019 року – обстеження робочої сили). Відповідно до оновлених стандартів, визначених Резолюцією щодо статистики трудової діяльності, зайнятості та недовикористання робочої сили, прийнятою 19-ю Міжнародною конференцією статистиків праці у жовтні 2013 року, обстеження робочої сили забезпечує визначення таких ключових показників:

Робоча сила (до 2019 року – економічно активне населення) – це населення обох статей віком від 15 років і старше, яке протягом обстежуваного тижня забезпечувало пропозицію

робочої сили на ринку праці. Сума зайнятих і безробітних становить загальний обсяг робочої сили.

Рівень участі населення в робочій силі (до 2019 року – рівень економічної активності) визначають як відношення (у відсотках) кількості робочої сили віком 15 років і старше до всього населення зазначеного віку чи населення відповідної соціально-демографічної групи.

Зайняті – це особи віком 15 років і старше, які:

Працювали протягом обстежуваного тижня хоча б одну годину – за наймом за винагороду в грошовому чи натуральному формі, індивідуально (самостійно), в окремих громадян або на власному (сімейному) підприємстві; працювали безоплатно на підприємстві, у власній справі, що належить будь-кому з членів домогосподарства, або в особистому селянському господарстві з метою реалізації продукції, виробленої внаслідок цієї діяльності;

Також до зайнятих належать особи, які були тимчасово відсутні на роботі, тобто формально мали робоче місце, власне підприємство (справу), але не працювали протягом обстежуваного періоду з певних причин.

Рівень зайнятості визначають як відношення (у відсотках) кількості зайнятого населення віком 15 років і старше до всього населення зазначеного віку чи населення відповідної соціально-демографічної групи.

Безробітні (за методологією МОП) – особи віком 15 років і старше, які одночасно задовольняють трьома умовам: не мали роботи (прибуткового заняття); впродовж останніх чотирьох тижнів, що передували обстеженню, активно шукали роботу або намагались організувати власну справу; впродовж найближчих двох тижнів були готові приступити до роботи, тобто почати працювати за наймом або на власному підприємстві з метою отримання оплати або доходу. До категорії безробітних також відносять осіб, які вже знайшли роботу й чекають відповіді або мають домовленість про початок роботи протягом найближчих двох тижнів.

Рівень безробіття (за методологією МОП) – відношення (у відсотках) кількості безробітних віком 15 років і старше до робочої сили зазначеного віку або відповідної соціально-демографічної групи.

Особи, які не входять до складу робочої сили (до 2019 року – економічно неактивне населення) – особи віком 15 років і старше, які впродовж обстежуваного тижня не відносилися ні до зайнятого, ні до безробітного населення.

Зазначена категорія населення за рівнем зв'язку з ринком праці може бути класифікована так: особи, які шукають роботу, але не готові приступити до неї впродовж найближчих двох тижнів (через непрацездатність; через навчання (учні, студенти); (через виконання домашніх обов'язків; інші); бажають працювати та готові приступити до роботи, але не шукають роботу (наприклад, особи, які зневірилися у пошуках роботи; не знали, де і як шукати роботу; вважали, що для них немає підходящого місця роботи тощо); ті, що не бажають працювати, тому що не мають необхідності (пенсіонери; студенти, учні денної форми навчання; особи, які виконують домашні сімейні обов'язки, доглядають дітей, хворих; особи, які знаходяться на утриманні та інші).

До осіб працездатного віку, в рамках обстеження робочої сили, до 2012 року віднесені жінки у віці 15-54 років та чоловіки віком 15-59 років. Відповідно до Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», до населення працездатного віку у 2012 році включено жінок віком 55 років, у 2013 році – жінок віком 56 років, у 2014 році – жінок віком 57 років, у 2015 році – жінок віком 58 років, з 2016 року – жінок віком 59 років.

Тимчасова окупація частини території Луганської області у 2014 році негативно вплинула на стан робочої сили регіону. Так, кількість робочої сили у віці 15-70 років зменшилася з 1 078,0 тис. осіб у 2013 році до 331,2 тис. осіб у 2021 році. При цьому чисельність робочої сили в міській місцевості у 2021 році порівняно з 2014 роком скоротилася на 72,8 %, а в сільській – на 28,7 %. Протягом 2014-2021 років зафіксовано стабільно вищий рівень участі в робочій силі серед чоловіків, ніж серед жінок, майже на 10 %.

Динаміка змін кількості працездатного віку населення громади, осіб

Вікові категорії	23.02.2022	23.09.2025	
19-33 років	4 879 (ч – 23 882, ж – 2 482)	18-26 років	2 282 (ч – 1 092, ж – 1 190)
34-60 років	12 858 (ч – 6299, ж – 6 559)	27-59 років	14 460 (ч – 7 134, ж – 7 326)
61-65 років	2 417 (ч – 1039, ж – 1 378)		
усього	20154 (ч – 9720, ж – 10 434)	усього	16 742 (ч – 8 226, ж – 8 516)

*Не співпадає за віковими категоріями у зв'язку із зміною форми ведення даних

Безробіття

В Україні існує дві різні системи обліку безробіття, і кожна працює за своїми правилами та цілями: дані Державної служби статистики України (далі – Держстату) ґрунтуються на методиці рекомендацій МОП, дані Державної служби зайнятості (далі – ДСЗ) базуються на адміністративній статистиці, яка ведеться за кількістю офіційно зареєстрованих безробітних. Таким чином, дані Держстату відображають ширшу соціально-економічну картину безробіття, тоді як дані ДСЗ охоплюють лише тих, хто добровільно став на облік у центрах зайнятості.

За результатами опитування населення громади та представників бізнесу, проведеного під час підготовки проєкту Стратегії розвитку Старобільської міської територіальної громади у жовтні 2020 року, ринок праці Старобільського регіону характеризувався наявністю комплексу проблем, серед яких: скорочення пропозиції робочої сили та зростання попиту на неї, низький рівень заробітної плати, нестача високопродуктивних робочих місць, невідповідність професійних та загальних компетенцій працівників потребам роботодавців, поширеність тіньової зайнятості населення, можливий розвиток складної епідемічної ситуації тощо.

Кількість зареєстрованих безробітних та кількість вакансій у Старобільському районному центрі зайнятості

	2018	2019	2020	2021
Чисельність осіб, які мали статус безробітних, осіб	1 779	1 705	1 610	1 800
Чисельність працевлаштованих осіб з числа тих, що перебували на обліку	825	737	585	650
Середня облікова кількість штатних працівників, осіб	*	6 749	7 092	9 000

Кризові процеси в економіці України призвели до падіння економіки та згорання виробництва, що зумовило появу негативних тенденцій на ринку праці у громаді.

Діаграма 2. Динаміка ринку праці Старобільська громада, осіб

Запровадження в 2014 році Антитерористичної операції (далі – АТО), а з 2018 року – Операції об’єднаних сил (далі – ООС) фактично паралізувало економічну діяльність в регіоні, що суттєво вплинуло на добробут і якість життя людей. У цей період рівень безробіття в Луганській області стабільно перевищував середній показник по країні, демонструючи тенденцію до зростання впродовж 2014–2021 років.

Повномасштабне вторгнення російської федерації у 2022 році ще більше загострило проблеми ринку праці в Україні. До вже наявних викликів – структурних змін в економіці, демографічного спаду та наслідків внутрішньої і зовнішньої міграції – додалися нові, зумовлені війною та швидкою цифровізацією. Згідно з прогнозом НБУ рівень безробіття у 2025 році очікується на рівні 10,9%. За даними Державної служби зайнятості, протягом 2024 року 389 тис. осіб офіційно зареєструвалися як безробітні, однак їх реальна кількість є значно вищою.

У зв’язку з мобілізацією, збільшенням кількості чоловіків, які мають інвалідність або обмеження працездатності, спостерігаються труднощі з укомплектуванням вакансій за традиційно «чоловічими» професіями та прогнозується збільшення потреб в жінках, які опановують чоловічі професії – будівельники, електрогазозварники, слюсарі, електромонтери, водії, трактористи, машиністи крану, водії навантажувача, оператори верстатів з програмним керуванням, фрезерувальники і саме жінки в умовах війни посідають ці вакансії. Це сприяє розширенню гендерних ролей і змінює суспільні уявлення про можливості жінок у робочій сфері.

Відповідно до ризиків на ринку праці в Україні впроваджуються різноманітні навчальні програми з перекваліфікації, підвищення кваліфікації, перенавчання жінок на «чоловічі» професії.

Для покращення процесів соціальної адаптації та професійного розвитку ВПО та ветеранів доцільною є тісна співпраця з центрами зайнятості та громадськими організаціями, що реалізують освітні програми професійного розвитку де не вимагається формальний освітній рівень за державним стандартом.

3.3. Доходи населення і заробітна плата

Збільшення трудових доходів населення, зокрема, заробітної плати як основної її частини є одним з найважливіших чинників, які впливають на розвиток виробництва, відтворення робочої сили та розв’язання соціально-економічних проблем.

Розподіл працюючих по галузям економіки:

- сільське господарство та переробна промисловість – 40%

- бюджетна сфера – 25%
- торгівельна галузь та надання послуг – 20%
- інше – 10%
- промисловість – 5%

Виконавчим комітетом Старобільської міської ради, управлінням праці та соціального захисту населення приділяється постійна увага вирішенню проблеми дотримання трудового законодавства на підприємствах, установах, організаціях м. Старобільськ та сіл.

Спеціалістами управління проводиться щотижневий моніторинг щодо виплати заробітної плати працівникам підприємств, установ та організацій.

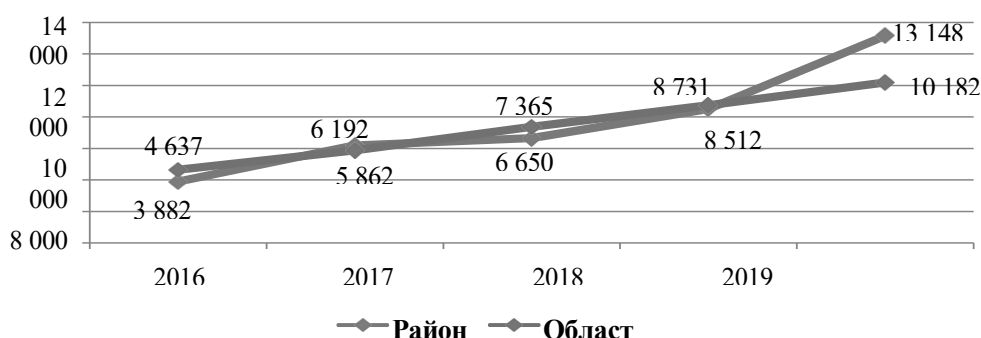
Середньомісячна заробітна плата працівників м. Старобільськ за I квартал 2020 року склала 10 912 грн., за II квартал 2020 року – 10 829 грн., за III квартал 2020 року – 12 043 грн., за IV квартал 2020 року – 13 148 грн.

Середня заробітна плата, грн.

Території	2016	2017	2018	2019	2020
Район	3 882	6 192	6 650	8 512	13 148
Область	4 637	5 862	7 365	8 731	10 182

* на 01 січня

Динаміка середньої заробітної плати, грн

Середньомісячна заробітна плата в громаді складала 129% від середнього рівня середньомісячної заробітної плати по Луганській області у 2020 році. Спостерігалась тенденція збільшення даних показників за останні роки (до 2022 року) і для міста, громади і для області.

Масовий відтік працездатного населення, суттєві руйнування виробничих та інфраструктурних об'єктів, закриття підприємств, припинення діяльності малого та середнього бізнесу, призвели до дисбалансу в економіці. Частина економічно активного населення залишилась на тимчасово окупованій території, інші мешканці Луганської області перемістились до підконтрольної території України або виїхали за кордон. Частина людей виїхали за кордон через територію російської федерації або Білорусі. Провести аналіз кількісних показників ринку праці з 2022 року не має можливості. У зв'язку з соціальною напругою в країні рівень безробіття постійно росте.

Багато українців набули статусу учасників бойових дій і стали потребувати особливої підтримки від держави. Додатковою вразливою категорією є ветерани та їх сім'ї, з яких дуже багато мають статус ВПО та не мають доступ до прийнятних умов праці, мають потребу у працевлаштуванні або шукають роботу з кращими умовами. Це призводить до збільшення рівня безробіття, зниження рівня життя та соціальної нестабільності.

3.4. Дослідження ринку праці Луганської області у 2023-2024 роках

Helvetas Swiss Intercooperation за підтримки Федеративного міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ), в рамках проекту «Підтримка відновлення соціальної та фінансової стійкості громад у постраждалих від війни громадах на сході та заході України» було проведено дослідження спільно із Державною службою зайнятості, в тому

числі по Луганській області (джерело – <https://www.dcz.gov.ua/stat/statsurvey>).

Дані щодо Луганської області відображають діяльність підприємств, релокованих до інших регіонів України. Інформація по Донецькій та Луганській областях є репрезентативною на рівні області та не містить розподілу за районами.

У 2023 році кількість опитаних роботодавців Луганської області становила 160, з них великі підприємства (понад 250 найманих працівників) – 10, середні (50-249) – 10, малі (10-49) – 20, мікробізнес (0-9) – 120. Кількість працюючих на підприємствах на 01.01.2022 становила 8 000 працівників, на 01.01.2023 – 4 000 осіб, на 01.11.2023 – 4 000 осіб. Протягом року підприємства втратили половину робочої сили, а саме 4000 осіб. У 2023 році підприємства – респонденти найняли 265 працівників, що складає 6,6% до загальної чисельності найманих працівників на опитаних підприємствах.

У 2024 році кількість опитаних роботодавців Луганської області складала 39 суб'єктів госпладарювання, з них великих (більше 250 найманих працівників) – 2, середніх (50-249) – 3, малих (10-49) – 20, мікробізнес (0-9) – 14; за галузями: переробна промисловість – 1, освіта – 18, охорона здоров'я – 4, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування – 1, державне управління й оборони; обов'язкове соціальне страхування – 10, водопостачання, каналізація, поводження з відходами – 3, мистецтво, спорт, розваги та відпочинок – 1, професійна, наукова та технічна діяльність – 1.

За результатами опитування 29 підприємств здійснювали навчання персоналу у 2024 році: навчання на робочому місці – 9, підтвердження повної або часткової професійної кваліфікації осіб у кваліфікаційних центрах – 14, освітні онлайн платформи – 17, постійно діючі внутрішні тренінгові програми – 7, підготовка працівників у власних учбових центрах – 2, через Центри зайнятості – 2, отримання міжнародних та професійних сертифікатів – 6, інше – 5. 27 респондентів вважають, що програми підтримки сприяють працевлаштуванню, а саме: по забезпеченню житлом – 16, компенсаційні програми – 11, фінансування навчання – 7, інше – 5. 16 респондентів вбачають існування перешкод для працевлаштування ветеранів/ок, а саме: відсутність необхідної професійної кваліфікації – 5, необхідні додаткові заходи для соціалізації на робочому місці – 4, вимоги до високого рівня зарплати – 4, інше – 6.

Подальша російська агресія може призвести до збільшення ветеранської спільноти. Починаючи від повістки або підписання контракту, і далі – завершення служби, перехід до цивільного життя, цивільне життя, вихід на пенсію і старість, де дуже багато пунктів, які виділяють ветеранів/-нок, передбачають певну їх потребу, в тому числі, допомогу з боку держави та місцевої влади, або, часто, потребується організація певних процесів, які б допомогли ветеранам/-кам війни адаптуватись, реінтегруватись до цивільного життя, відновити свої економічну та соціальну спроможності, фізичне та ментальне здоров'я, залучення їх родин до всіх цих процесів.

Складна економічна ситуація, особливості сучасного стану ринку праці в Україні, що зазнав надзвичайно великих втрат як фінансових, так і людських, у зв'язку із збройною агресією російської федерації, ускладнює для багатьох ветеранів/ок пошук роботи, яка б мала поставити нові цілі в житті та допомогти адаптуватися до мирного життя, отримати економічну стабільність.

За даними дослідження Українського ветеранського фонду, для ветеранів та ветеранок, які перебувають у пошуку роботи, головними викликами стають як внутрішні бар'єри, так і зовнішні обмеження. Після повернення з війни, ветерани/ки переглядають свої життєві пріоритети, що впливає на їхні професійні амбіції. Для багатьох із них попередні професії втрачають сенс, що змушує шукати нові шляхи реалізації через перекваліфікацію або нові сфери діяльності. Більшість з них спрямовані на підприємництво або соціально орієнтовані проекти. На питання щодо бажання зайнятися власною справою, підприємництвом 68,8% опитуваних відповіли позитивно, 9,9% обрало варіант «Мені краще бути найманим працівником», 9,4% зазначили, що вже мають власну справу, 7,9% не хотіли би займатися власною справою і 4,1% обрало варіант «Інше». Ветерани/ки підкреслювали, що сучасний

ринок праці вимагає нових навичок, і без підтримки з боку держави їхнє працевлаштування стає надзвичайно складним. Крім того, ветерани/ки акцентують на необхідності створення інклюзивного середовища на робочих місцях. Це стосується не лише фізичної доступності робочих місць для осіб з інвалідністю, а й формування середовища, де ветерани не відчували б дискримінації чи стигматизації.

При визначенні підтримки, якої ветерани та ветеранки потребують зараз найбільше, 59,8% визначили потребу в матеріальній підтримці, 12,8% в медичній, 8,7% в психологічній, 8,6% у юридичній, 5,7% зазначили потребу в інформаційній підтримці і 4,5% у освітній.

4. ЕКОНОМІКА ГРОМАДИ

4.1. Суб'єкти господарської діяльності

Розмір економіки Старобільської міської територіальної громади є відносно невеликим (за даними, отриманими в межах Старобільського району станом до 2021 року). Основну спеціалізацію підприємств і установ громади становлять роздрібна та оптова торгівля, сільське господарство, сфера послуг для населення та транспорт.

На початку червня 2021 року на території Старобільської громади зареєстровано:

- 335 підприємств та установ (12 на 1000 жителів ТГ), або 72% - від загальної кількості по Старобільському району;
- 836 підприємців (29 на 1000 жителів ТГ), або 69% - від загальної кількості по Старобільському району.

Це район з виробництва промислової сільськогосподарської продукції. В загальному обсязі сільське господарство становить 38%, воно виробляє продукцію рослинництва і тваринництва.

Кількість суб'єктів Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ)

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Район	*	1 933	1 981	1 987	2 009
Область	*	21 296	21 849	22 656	22 424

В. Фізичні особи-підприємці

Регіони	2016	2017	2018	2019	2020
Район	*	1 646	1 708	1 707	1 730
Область	*	17 888	18 400	18 824	19 016

*відсутні дані

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації у лютому 2022 року жителі Старобільської міської територіальної громади опинилися в непередбачуваних і складних життєвих обставинах, пов'язаних із тимчасовою окупацією території громади та необхідністю залишити свої домівки, переїхавши на більш безпечні території, підконтрольні Уряду України. Станом на сьогодні у приймаючих громадах продовжують діяльність 48 релокованих суб'єктів підприємницької діяльності усіх форм власності та господарювання Старобільської міської територіальної громади. Із них 28 підприємств здійснили перереєстрацію, а 20 – ще не пройшли процедуру перереєстрації. Серед зазначених суб'єктів господарювання 5 є ветеранськими підприємствами, проте фактичну діяльність на підконтрольній Україні території відновили лише 2 з них. Решта перебувають у статусі зареєстрованих, але наразі не здійснюють активної господарської діяльності.

Станом на серпень 2025 року Старобільська міська територіальна громада має 116 платників податку серед жителів Громади:

єдиний податок з фізичних осіб – 92 особи,

податок на доходи фізичних осіб, що сплачується фізичними особами за результатами річного декларування – 7 осіб,

податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати – 7 осіб,
інше – 10 осіб.

4.2. Структура економіки та розвиток головних секторів

Економічний потенціал промисловості міста Старобільськ є незначним і формується переважно за рахунок недержавного сектору, частка якого у загальному обсязі промислового виробництва становить близько 85%.

Промисловість

Промисловий комплекс Старобільської міської територіальної громади складають підприємства, які представляють різні галузі промисловості: металургійне виробництво (ТОВ «Севєродонецькі металеві вироби та конструкції»), машинобудування (ТОВ ВП «Бумер»), харчова промисловість (ПП «Старобільський завод продовольчих товарів», ТОВ «Завод фруктово-мінеральних вод «Айдар плюс», ПАТ «Старобільський молокозавод»), легка промисловість (ТОВ «Старобільська швейна фабрика»), газу (філія ПАТ «Старобільське міжрайонне управління по експлуатації газового господарства») та добувна промисловість (ТОВ «Інтеграл» перереєстрація із м. Антрацит.)

ТОВ «Завод фруктово-мінеральних вод «Айдар плюс» за 2020 рік обсяг виробництва склав 1 427,9 тис. грн. За 6 місяців 2021 року обсяг виробництва склав 789,4 тис. грн. Очікуваний обсяг виробництва на кінець 2021 року становив 1 578,8 тис. грн, або 110,6% до 2020 року.

Обсяг реалізованої промислової продукції становив 1 453,7 тис. грн. За 6 місяців 2021 року обсяг виробництва становив 769,1 тис. грн. Очікуваний обсяг реалізованої промислової продукції на кінець 2021 року становив 1 538,2 тис. грн, або 105,8% до 2020 року.

У галузі машинобудування працює ТОВ ВП «Бумер», основним видом діяльності якого є ремонт вантажопідіймальної техніки та устаткування, а також ремонт іншої техніки. Підприємство також виконує токарні роботи, здійснює ремонт паливної апаратури, виготовляє вантажозахоплювальні пристрої та проводить часткове і повне технічне обстеження вантажопідіймальної техніки. Усі послуги та вироби виконуються на базі власних виробничих потужностей. Обсяг виробленої та реалізованої промислової продукції у 2020 році становив 1 990,4 тис. грн, за 9 місяців 2021 року – 1 537,5 тис. грн. Очікуваний обсяг виробництва та реалізації на кінець 2021 року – 2 100,0 тис. грн, або 105,5 % до показника 2020 року.

У галузі текстильного виробництва на території Старобільської міської територіальної громади свою діяльність здійснює ТОВ «Старобільська швейна фабрика». Підприємство спеціалізується на наданні послуг із пошиття виробів із давальницької сировини. У 2020 році фабрикою було вироблено 27,9 тис. одиниць продукції, за 9 місяців 2021 року – 26,2 тис. одиниць. Очікуваний обсяг виробництва на кінець 2021 року становить 39,4 тис. одиниць, або 141,2 % до рівня 2020 року.

У галузі газопостачання та газифікації на території Старобільської міської територіальної громади діяльність здійснює Старобільське міжрайонне управління з експлуатації газового господарства АТ «Луганськгаз». Підприємство надає послуги споживачам природного газу Новоайдарського, Станично-Луганського та Старобільського районів Луганської області. Під час подання звітності до органів державної статистики інформація узагальнюється в межах Старобільського району, без виокремлення даних за окремими територіальними громадами.

Найбільші роботодавці в громаді

	Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2017 р.
1	ПАТ «Старобільський молокозавод»	Заготівля та переробка молока та молочної сировини; - виробництво та реалізація молокопродуктів; - переробка молока на давальницьких умовах; - торгівельно-посередницька діяльність. - вид (номенклатури) продукції – молочна продукція, масло вершкове, сухе обезжирене молоко, казеїн.	148
2	ПП «Старобільський завод продовольчих товарів»	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів; - вид (номенклатури) продукції – борошно, макаронні вироби, олія, крупи, вода, оцет.	42
3	Старобільське міжрайонне управління по експлуатації газового господарства - Філія публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації	Розподілення та постачання газу. - вид (номенклатури) продукції – розподілення та постачання газу.	*
4	ТОВ ПП «Бумер»	Підприємство є сервісним центром ВАТ «Дрогобицького кранового заводу». Види діяльності: повний капітальний ремонт вантажопідіймальних кранів, автовишок. Послуги з ремонту мостових, козлових кранів, кран-балок, електроталей, автопідйомників всіх типів. Надає послуги автокранів і автовишки. Проведення технічних оглядів автокранів та автопідйомників.	16
5	ТОВ «Завод фруктових мінеральних вод «Айдар плюс»	Виробництво напоїв	10
6	ТОВ «Старобільський машинобудівний завод»	Виробництво паливного, вентиляційного та підйомно-транспортного устаткування, в тому числі на виробництві інноваційних видів продукції – твердопаливних котлів. Нові види продукції в 2015 р.: освоєно випуск нових твердопаливних котлів марки: - «КОТВ-16-Д» (для використання дров з поглибленою топкою для дров 45 см.) - «КОТВ-18- Д» (для використання дров з поглибленою топкою для дров 55 см.)	10
7	ТОВ «Старобільський елеватор»	Складське господарство; - тваринництво; - торгівля зерном, насінням та кормами для тварин; - посередництво в торгівлі товарами широкого асортименту; - інші види оптової торгівлі. - вид (номенклатури) продукції/наданих послуг – послуги зі зберігання зернових та соняшника;	248
8	ПАТ «Старобільська міська друкарня»	Поліграфічна діяльність	4

Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг), млн.грн

	2016	2017	2018	2019	2020
Старобільський район		23 877,7	2 596,5	46 207,0	5 021,0
предприємства	1 546,6	1 745,2	1 901,4	3 901,0	4 232,7
ФОП		642,5	695,1	719,3	788,2
Область		45 026,4	47 127,3	50 183,5	55 018,4
предприємства	48 333,1	38 944,1	39 903,1	41 990,1	45 795,1
ФОП		6 082,3	7 224,2	8 193,4	9 223,4

Агропромисловий комплекс

Основу агропромислового комплексу громади становлять 13 сільськогосподарських підприємств з обмеженою відповідальністю (СТОВ і ТОВ), 1 навчальне підприємство, 1 відкрите акціонерне товариство (ВАТ), 609 фізичних осіб, які одноосібно обробляють земельні ділянки (одноосібники), 13 приватних підприємців (ПП і ЧП), 4 фізичні особи — підприємці (ФОП), 14 орендарів, 1 приватне акціонерне товариство (ПрАТ) та 64 фермерські господарства.

Земельний фонд громади станом на 01.07.2021 року становив 67,867 тис. га, з них: рілля — 33,98 тис. га, багаторічні насадження — 0,42 тис. га, землі лісгосподарського призначення — 4,45 тис. га, забудовані землі — 1,49 тис. га, заповідні землі — 0,38 тис. га, землі водного фонду — 0,54 тис. га, а також інші категорії земель.

Згідно даних Департаменту агропромислового розвитку у Луганській області станом на 01.01.2021 року на території Старобільської міської територіальної громади налічувалось:

985 одиниць великого рогатого скота, з них 561 одиниць корів;

2104 одиниць свиней, у тому числі 235 свиноматки; 402 одиниць вівців, кіз;

6 одиниць коней;

35 426 одиниць птиці, у тому числі 22 624 - кури-несучки, 770 - кролі, 467 хутрові звірі, 2 972 - бджолосім'ї.

За даними Головного управління статистики у Луганській області станом на 01.01.2022 кількість сільськогосподарських тварин по сільських населених пунктах Старобільської міської територіальної громади Луганської області складала:

853 одиниць великого рогатого скота, з них 506 одиниць корів;

2 147 одиниць свиней;

533 одиниць вівців, кіз;

2 одиниці коней.

**Кількість сільськогосподарських тварин по сільських населених пунктах
Старобільської міської територіальної громади, станом на 01.01.2022**

№ з/п	Назва населеного пункту	Кількість сільськогосподарських тварин, голів					
		велика рогата худоба	у т. ч. корови	свині	вівці	кози	коні
1	Світле	19	8	4	12	24	
2	Джемільне	8	5	2		2	
3	Єгорівка					2	
4	Новоборове	24	22	12		10	
5	Верхня Покровка	112	64	61	62	57	
6	Нижньопокровка	50	41	26	5	22	
7	Маринівка	21	16	13		2	
8	Суханівка	20	16	20		4	

9	Титарівка	24	17	48	12	11	
10	Новоселівка	2	1	21	4	6	
11	Підгорівка	69	35	947	10	32	
12	Курячівка	76	47	37	6	19	
13	Ганнівка	44	26	2	6	2	
14	Дубовівка	1	1				
15	Калмиківка	73	27	76	71	53	2
16	Кринички						
17	Левадне						
18	Новодонбаське	2	2		2		
19	Лиман	97	58	302	5	10	
20	Проїждже	132	74	344	12	2	
21	Проказине	25	16	41			
22	Бутківка	10	8	12			
23	Балакирівка						
24	Толоківка (Половинкине)	44	22	179	40	38	
	усього	853	506	2147	247	286	2

За даними Головного управління статистики у Луганській області станом на 01.01.2022:

- загальна кількість об'єктів погосподарського обліку на територіях сільських населених пунктах громади складала 6 808, у тому числі кількість об'єктів, членам яких надані земельні ділянки – 6 729.

Кількість об'єктів погосподарського обліку на території сільських населених пунктів Громади станом на 01.01.2022

Кількість об'єктів погосподарського обліку на території громади на 01.01.2022

	Усі типи об'єктів ПГО	Домогосподарства з реєстрацією місця проживання їх членів на території населеного пункту	Домогосподарства, членам яких надано земельні ділянки для ведення особистого селянського/підсобного господарства
Загальна кількість об'єктів ПГО	6 808	5 052	3 764
У тому числі кількість об'єктів, членам яких надані земельні ділянки	6 729	5 038	3 764

Площа землі в особистому користуванні об'єктів погосподарського обліку на території громади на території сільських населених пунктів на 01.01.2022

	Загальна площа земельних ділянок	Площа земельних ділянок домогосподарств із реєстрацією місця проживання їх членів на території населеного пункту	Площа земельних ділянок яких надано земельні ділянки для ведення особистого сільського/підсобного господарства
--	----------------------------------	--	--

Усі види земельних ділянок, у тому числі земельні ділянки з цільовим призначенням:	9 576,97	7 946,30	7 091,70
для будівництва й обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд	1 328,65	1 023,15	823,85
для ведення особистого селянського господарства	2284,33	1 902,96	1 902,96
для ведення товарного погосподарського виробництва	5 934,06	4 990,26	4 351,80
узятих в оренду	1 024,88	876,67	787,41

За підсумками III кварталу 2021 року загальна посівна площа в межах населених пунктів громади складала 9 197,63 га, з них:

посів озимих та зерно:

- пшениці 1 530,06 га.
- жита 10,2 га.

ярі зернові та зернобобові:

- ячмінь 629,54 га.
- кукурудза на зерно 741,95 га. технічні культури:
- соняшник на зерно 2 334,09 га. кормові культури:
- кормові коренеплоди 135,02 га.
- сіяні однорічні та багаторічні трави 616,71 га. картопля 636,5 га.

- овочі відкритого ґрунту 234,83 га. баштанні культури 117,73 га. інші посівні площі 2202,47 га.

За даними ТОВ «Старобільський елеватор», станом на 01.10.2021 року: кількість прийнятих зернових та олійних культур — 189,8 тис. т; кількість відвантажених зернових та олійних культур — 126,9 тис. т. До складу зернових та олійних культур входять такі культури: пшениця, ячмінь, кукурудза, соняшник, сорго.

Станом на 01.01.2021 Старобільською міською територіальною громадою було укладено 489 договорів оренди землі державної та комунальної власності, з них: 230 договорів з юридичними особами, 98 договорів із підприємцями та 161 договір з громадянами. Протягом 9 місяців 2021 року в громаді укладено 6 договорів оренди землі державної та комунальної власності.

Відповідно до постанови КМУ від 7 лютого 2018 р. № 107 «Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки розвитку тваринництва та переробки сільськогосподарської продукції». Для отримання дотації за бджолосім'ї до Старобільської місцевої громади звернулось 54 власника бджолосім'ей за дотацією. Кількість бджолосім'ей по громаді складає 3227 одиниць на загальну суму дотації 645000,00 грн.

На території міста успішно працювали наступні підприємства:

№	Назва підприємств, фермерських господарств.
1	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «КСФ»
2	СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО «НІНА»
3	СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІЛЬГОСПХІМІЯ»
4	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СТАРОБІЛЬСЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА»

5	ВИРОБНИЧИЙ КООПЕРАТИВ «ТИТАН»
6	МАЛЕ ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ДКС»
7	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СТАРОБІЛЬСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ «РАССВЕТ»
8	«СТАРОБІЛЬСЬКА УНІВЕРСАЛЬНА ТОРГОВА БАЗА» ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ СПІЛКИ СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ
9	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «СКІФ»
10	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «СКІФ-АГРО»
11	СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО «ЕЛІТА»
12	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «БАРВІНОК»
13	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «КАЛИНА»
14	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «ЧОБОТЕНКО»
15	СЕЛЯНСЬКЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «ЗОЛОТЕ»
16	СЕЛЯНСЬКЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «ПІД СОНЦЕМ»
17	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Луріс»
18	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Луна»
19	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Мечта» (розпайоване)
20	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Перемога»
21	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО Таврія» (розпайоване)
22	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Світанок Донбасу»
23	СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Перлина Донбасу»
24	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Урожай»
25	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «СТБ АГРО»
26	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Пахарь» (розпайоване)
27	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Промінь» «розпайоване»
28	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Жнива Востока» (розпайоване)
29	Приватне підприємство СВФ «Агро»
30	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Каліпсо СТБ - 11»
31	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Сатурн»
32	Приватне підприємство «Анте»
33	ПП «Міцна Артіль»
34	ПП Солошенко Максим Валерійович
35	ПП Котельніков Віталій Вікторович
36	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Поніт»
37	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «АНТЕ»
38	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «УЗНІК І К»
39	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Воскресенське»
40	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Лурис»
41	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Лотта»
42	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Захар»
43	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Дружба»
44	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Ведмідь»
45	СТОВ «Боровчанка»
46	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «Боровик»
47	ПСП «Нектар»
48	Гагаркін Олег Володимирович (договір оренди з рда)
49	ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО «ЛАВАНДА ПЛЮС»
50	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АГРОДВІР»

51	ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЮРАН»
52	СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО «АЛЕКСЕЄВ»
53	СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО «ПОПЛАВСЬКИЙ В.В.»
54	СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО «ОЛЕСЯ»

Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну в лютому 2022 року спричинило величезні збитки в агропромисловому секторі громади. Знищено поля, вкрадено зерно та техніку, готову продукцію, зруйновано та розграбовано склади, підприємства. Чітко визначити суму збитків аграрного сектору на цей час неможливо через продовження бойових дій на території громади. Найбільша частина втрат обумовлена знищенням чи пошкодженням сільськогосподарських угідь, неможливістю збору врожаю. Родючі чорноземи перетворені у забруднені вибухівкою землі. Територія громади потребуватиме розмінування.

Під час воєнних дій ґрунти зазнають різного негативного впливу. Через використання важкої техніки відбувається ущільнення ґрунту з порушенням гумусового шару та водного балансу, від вибухів утворюється сильний тепловий вплив, який може змінювати стан ґрунтів, водний та кисневий режим (перепалення ґрунтів), а також хімічне забруднення важкими металами, що потрапляють у землю внаслідок бомбардування. Якщо знехтувати цими впливами, можуть виникнути серйозні наслідки у вигляді зниження родючості, ерозії, втрати біорізноманіття тощо. Окрім цього, важливо враховувати, що важкі метали, які містяться у забруднених ґрунтах, можуть мігрувати до рослин, які там вирощуються. Відповідна продукція може потрапити на ринок, що, у свою чергу, може мати негативний вплив на здоров'я кожного споживача.

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року потреби у відновленні сільськогосподарської сфери області становлять 3,990 млрд дол. США. Обсяг завданої шкоди по області оцінено в 1,750 млрд дол. США. Прямі збитки сягнули 2,793 млн дол. США.

За оптимістичними прогнозами, аграрії зможуть повернутися до нормальної роботи не раніше, ніж через 2 роки після деокупації територій, за песимістичними – знадобиться щонайменше 10 років. Найбільш очікувані витрати міжнародних донорів – це фінансування програм з розмінування території.

Враховуючи деокупацію території громади, поступового розмінування сільськогосподарських земель, реалізації державних програм підтримки, активізації інвестиційного клімату, впровадження заходів зі збереження родючості ґрунтів, застосування районованого насіннєвого матеріалу очікується стабілізація валового збору зернових та зернобобових культур.

Відновлення галузі тваринництва після деокупації території громади буде залежати від багатьох чинників: повернення власників підприємств; відновлення зруйнованих та пошкоджених тваринницьких приміщень; відтворення знищеного поголів'я; кредитної політики; державних програм підтримки, розвитку харчової та переробної промисловості; чисельності населення громади.

Основними завданнями після деокупації території громади є: проведення розрахунків потреби населення деокупованих територій у харчових продуктах та товарах першої необхідності; інвентаризація майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації проти України; визначення збитків, завданих власникам (землекористувачам) земельних ділянок сільськогосподарського призначення; здійснення аналізу обсягів проведення сезонних польових робіт; кількості сільськогосподарської техніки, придатної для використання; наявності чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин; кількості виробничих потужностей, придатних для використання, залишків оборотних матеріальних активів та здійснення розрахунку щодо їх потреби; сприяння відновленню функціонування суб'єктів

підприємницької діяльності та створенню нових; забезпечення ефективної реалізації програм державної підтримки; участь у регіональних цільових програмах розвитку агропромислового комплексу; здійснення заходів щодо залучення міжнародної технічної допомоги для відновлення пошкодженої/зруйнованої інфраструктури; організація освітніх та інформаційних компаній, координація і співпраця з донорськими організаціями щодо створення, функціонування сільськогосподарських об'єднань з урахуванням кращих світових практик.

4.3. Розвиток малого та середнього бізнесу

Розвиток підприємницької діяльності має вирішальний вплив на економічне зростання, стабілізацію цін, розширення господарських зв'язків і забезпечення продуктивної зайнятості населення. Старобільський район та місто Старобільськ входять до групи лідерів серед територій Луганської області за рівнем розвитку малого та середнього підприємництва. За підсумками 2017 року район посідав 1-е місце, що пояснюється найбільшою кількістю підприємницьких структур у розрахунку на 10 тис. осіб місцевого населення.

За даними ГУ ДПС у Луганській області у місті Старобільськ та селах станом на 01.10.2021 року налічувалися 1228 зареєстрованих суб'єктів малого підприємництва – платників податків, з них 836 – фізичні особи-підприємці.

Основна спеціалізація підприємств та установ – роздрібна та оптова торгівля, сільське господарство, сфера послуг для населення, транспорт.

Негативний вплив на розвиток економіки міста мають:

- слабо налагоджені коопераційні зв'язки між суб'єктами господарювання.
- ускладнений доступ до фінансових ресурсів та відсутність ефективної системи кредитування бізнесу з суттєвим зменшенням обсягів відшкодування за рахунок коштів міського бюджету відсотків за кредити;
- недостатній рівень управлінського персоналу суб'єктів малого і середнього підприємництва спроможного розвивати бізнес в складних економічних умовах.

Внаслідок бойових дій, спричинених російською агресією, суб'єкти підприємницької діяльності громади зазнали втрат. На сьогодні фізичні особи – підприємці та підприємства не мають можливості працювати. Їхні майнові комплекси, що зазнали значних пошкоджень і пограбувань, перебувають на тимчасово окупованих територіях. Втрачено основні фонди, кваліфіковані кадри, порушено логістичні шляхи тощо.

У зв'язку з тимчасовою окупацією території громади частина підприємців вимушена була переміститися до більш безпечних регіонів України. Станом на 01.09.2024 за даними Головного управління Державної податкової служби у Луганській області, відповідно до інформації з Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб та Реєстру самозайнятих осіб, за період з 01.03.2022 117 суб'єктів підприємницької діяльності (далі – СПД), перереєструвались до інших регіонів України за місцем провадження діяльності що становить 8 % до загальної довоєнної кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва громади. Із загальної кількості перереєстрованих суб'єктів – 18 юридичні особи та 99 самозайнятих осіб. СПД громади перемістилися до 22 регіонів України та м. Києва. Абсолютна їх більшість перереєструвалася у м. Києві та Харківській, Київській, Дніпропетровській і Львівській областях. Таким чином, у результаті широкомасштабного вторгнення російської федерації втрачено майже 90 % бізнес-потенціалу громади, а відтак – і платників податків.

Унаслідок тимчасової окупації території громади частина підприємців була вимушена переміститися до більш безпечних регіонів України. Станом на 01.09.2024 року, за даними Головного управління Державної податкової служби у Луганській області, відповідно до інформації з Єдиного банку даних про платників податків – юридичних осіб та Реєстру самозайнятих осіб, з 01.03.2022 року 117 суб'єктів підприємницької діяльності (СПД) перереєструвались до інших регіонів України за місцем провадження діяльності. Це становить 8 % від довоєнної кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва громади.

Із загальної кількості перереєстрованих суб'єктів: 18 – юридичні особи; 99 – самозайняті особи. Підприємці громади перемістилися до 22 регіонів України та м. Києва. Абсолютна більшість із них перереєструвалася у м. Києві, а також у Харківській, Київській, Дніпропетровській та Львівській областях. У результаті широкомасштабного вторгнення російської федерації громада втратила майже 90 % бізнес-потенціалу, а відтак — і значну частину платників податків, що суттєво вплинуло на економічну спроможність території.

За даними https://public.tableau.com/app/profile/rem.der/viz/_16793268811780/Das1_PrбPid за I півріччя 2023 року територіальні громади Луганської області повністю втратили податок на прибуток підприємств.

Надалі робота громади повинна бути спрямованою на підтримку релокованих суб'єктів підприємництва та повернення їх після деокупації на територію громади. Триватиме співпраця з державними, громадськими і міжнародними організаціями з питань розвитку та підтримки підприємництва.

4.4. Структура підтримки бізнесу

Постійно проводиться робота, спрямована на удосконалення мережі інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, яка передбачає удосконалення роботи діючих об'єктів інфраструктури, які надають фінансові, матеріально-технічні, інформаційні, технологічні, консультативні, маркетингові, кадрові та освітні послуги.

До початку повномасштабного вторгнення інфраструктура підтримки підприємництва м. Старобільськ включала: 1 – бізнес-центр, 4 – кредитні спілки, 2 – відділення банків та 2 – громадські організації.

Разом з тим слід відмітити, що в місті існувала потреба як у розширенні інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва, так і у підвищенні рівня якості послуг, які надаються.

Перелік інфраструктури підтримки підприємництва та громадських об'єднань у м. Старобільськ станом на 01.01.2021

№ з/п	Назва	адреса
1	Центр підтримки підприємців	м. Старобільськ, Площа Базарна, 5
2	Кредитна спілка «Агро-кредит»	м. Старобільськ вул. Миру, 11/5
3	Кредитна спілка «Фермер»	м. Старобільськ, вул. Центральна, 42/3
4	Кредитна спілка «Землевласник»	м. Старобільськ, пл. Базарна, 5
5	Кредитна спілка «Імперіал ЛТД»	м. Старобільськ, вул. Трудова, 18
6	ГО «Асоціація бізнесу Старобільського району»	м. Старобільськ, вул. Піщана, 8
7	Старобільська ГО «Воля»	м. Старобільськ, Площа Базарна, 5
8	ТББВ ПАТ «Державний ощадний банк України»	м. Старобільськ, вул. Слобожанська, 31
9	Відділення ПАТ КБ «ПриватБанк»	м. Старобільськ, вул. Центральна, 32-а

Існували потреби в послугах для підприємництва, які не забезпечено на ринку розвитку інфраструктури для бізнесу громади, а саме:

- відсутність консультантів із зовнішньо-економічної діяльності (ЗЕД) та виходу на ринки ЄС;
- нестача інформації стосовно реалізації експорту;

- відсутність налагодженого моніторингу (консультативної підтримки) нових бізнесів протягом певного періоду після початку роботи;
- труднощі із оформлення документів та ліцензій, наприклад, щодо земельних питань, відомості з публічної кадастрової карти України є неповними та неточними;
- немає оприлюднених реєстрів земельних ділянок, які можуть бути надані в оренду/власність, зокрема, електронних;
- формальність роботи дорадчо-консультативних органів підтримки підприємництва;
- відсутність професійних бізнес-центрів;
- розрізненість, неактуальність і невпорядкованість інформації про послідовність дій для започаткування та ведення певних видів підприємницької діяльності.

4.5. Інвестиційна діяльність

Одним із актуальних завдань Старобільської територіальної громади є активізація інвестиційної діяльності, збільшення експортного потенціалу та суттєве нарощування обсягів інвестицій у розвиток господарського комплексу міста та селищ громади. Враховуючи, що Старобільськ та навколишні населені пункти мають дефіцит фінансових ресурсів, необхідних для сталого розвитку, проте володіють значним земельним потенціалом, залучення інвестицій для розвитку місцевої економіки набуває особливого значення.

Починаючи з 2016 року, Старобільська міська територіальна громада взяла участь щонайменше у 13 конкурсах щодо залучення коштів у реалізацію інфраструктурних проєктів:

Проект	Коментар
Реконструкція площинних споруд Старобільської РКУ ФСК «Колос» за адресою: м.Старобільськ, вул.Руднева, буд.1. (2019 -2020) (16844,332 тис. грн.	ДФРР (2021 рік, не пройшов відбір); в процесі корегування, заплановано на 2022 рік.
Капітальний ремонт будівлі літнього кінотеатру, розташованого на території міського парку культури та відпочинку за адресою: м. Старобільськ, вул. Миру, 1а, Луганська область.	Проект подано до USAID ERA). (2016 рік). Кошторисна вартість 1200 тис. грн., приблизна вартість після коригування 2500 тис. грн.
«Створення центру спадщини як осередку розвитку туризму»	Проект було подано на Секторальну підтримку від Європейського союзу (не пройшов відбір). 2020 рік, ПКД відсутня. 7449,123 тис. грн.
Проекту «Східна Україна: возз'єднання, відновлення відродження (Проект 3В)»	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
Німецьке товариство міжнародного співробітництва GIZ у соціальній та медичній сферах	Проект в процесі реалізації
«Розробка інвестиційних профілів громад та положення про залучення інвестицій на місцевому рівні».	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) в Україні. На етапі реалізації
Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) Покращення системи соціальних послуг у громадах ЮНІСЕФ буде у рамках проєкту СПІЛЬНО	Фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку через Німецький банк розвитку (KfW).
Розроблення містобудівної та землепорядної документації м.Старобільськ Луганської області як економічна основа розвитку регіону.	Подано до ДФРР на 2020 рік (3182,395 тис. грн), пройшов конкурсний відбір, але кошти перерозподілили у зв'язку з карантином.

Будівництво ливневої каналізації від Автостанції та КПТ «Контакт» (вул. Центральна, 89а) по вулицям Миру, Гаршина, Чернишевського та Горького у місті Старобільськ Луганської області	2019 рік. ПКД передано до Департаменту ЖКГ. (26082,989 тис. грн). Подано до ДФРР на 2020 рік, пройшов конкурсний відбір, але кошти перерозподілили у зв'язку з карантином).
Реконструкція вуличного освітлення по вулицям Південна, Набережна та кварталу Ватутіна м. Старобільськ Луганської області	2016 рік. 2053,631 тис. грн. (ДФРР)
Оновлення парку техніки КП «Благоустрій міста Старобільськ».	5 одиниць техніки, 9015,769 тис. грн. ДФРР
Заходи з озеленення, а саме: реконструкція парку культури та відпочинку м. Старобільськ.	2020 рік. 8015,769 тис. грн.. Обласний проєкт.
Будівництво прибудови до будівлі Старобільської дитячо-юнацької спортивної школи Старобільської районної ради Луганської області за адресою: м. Старобільськ, вул. Центральна, 86а.	2019 рік. 18042,035 тис. грн. Подано на 2022 рік на ДФРР

У громаді не має затвердженого стандарту/регламенту процесу залучення та супроводу інвесторів (покроковий алгоритм внутрішньої взаємодії виконавчих органів ради в процесі залучення, розгляду та обробки інвестиційної пропозиції, реалізації інвестиційного проєкту). Жодних розпорядчих документів (положень) що регулюють питання інвестиційної діяльності (наприклад, Порядок здійснення інвестиційної діяльності) розроблено та затверджено не було. Розроблення таких документів планується в межах реалізації проєкту ПРООН «Розроблення інвестиційних профілів та положення про залучення інвестицій на місцевому рівні».

Міська влада докладася максимум зусиль для створення комфортного інвестиційного клімату та залучення інвестицій.

Підписано меморандум про взаєморозуміння між Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Старобільською міською радою Луганської області щодо реалізації проєкту «Східна Україна: возз'єднання, відновлення, відродження (Проєкт 3В)».

У межах отримання Україною позики від Міжнародного банку реконструкції та розвитку розпочато роботу з проєктування і будівництва Сільськогосподарського логістичного та сервісного хабу.

Старобільська міська територіальна громада стала однією з 20 партнерських громад, які за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) покращують соціальні й медичні послуги для мешканців.

Вже облаштовано мультимедійну кімнату, яка має необхідне обладнання для проведення зустрічей, тренінгів, заходів як у онлайн, так і у офлайн форматах.

В рамках співпраці з GIZ Старобільська міська рада залучає до медичних закладів громади необхідне обладнання.

Комунальне некомерційне підприємство «Старобільська багатопрофільна лікарня» отримало 100 комплектів нової постільної білизни та 10 безконтактних термометрів, професійні пральну, сушильну машини, прасувальний прес, дезінфікуючі засоби для рук та миття поверхонь та ще чимало потрібних у роботі медиків матеріалів.

Отримали для лікарів Комунального некомерційного підприємства «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Старобільської міської ради Луганської області сумки сімейних лікарів, портативні електрокардіографи, 2 тонометри з рукавами для дітей та дорослих, стетофонендоскоп та офтальмоскоп, глюкометри та тести до них, діагностичні ліхтарі та інше.

Також громада отримала обладнання для хірургічних операцій, меблі та холодильник.

Розпочалася активна робота залученої команди фахівців над розробленням дизайну запланованих інфраструктурних інтервенцій для приміщення станції переливання крові та

лабораторії для проведення аналізів. На ремонт німецькі партнери виділяють 4-4,5 млн грн.

Основними негативними факторами, які впливають на сферу інвестиційної діяльності, є тимчасова окупація території громади, руйнація та втрата критичної інфраструктури, зниження інвестиційної привабливості.

У 2021 році виконання інвестиційних проєктів в рамках здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій склало 1 343, 5 тис. грн, в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – 2 458,0 тис. грн, реалізація інших заходів щодо соціально-економічного розвитку територій – 1 562,0 тис. гривень.

У 2021 році в рамках реалізації проєкту «3В»: «Східна Україна: возз'єднання, відновлення, відродження» було укладено Меморандум між Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Старобільською міською радою Луганської області, щодо створення на території громади сучасного агрологістичного хабу. Передбачалось залучення інвестицій для відновлення сільського господарства через реалізацію окремих сільськогосподарських субпроєктів, спрямованих на ліквідацію наслідків воєнних дій для агропромислової галузі на території Луганської області, підконтрольній Уряду України. Фінансував би проєкт Міжнародний банк реконструкції та розвитку.

На 2022 рік загальний обсяг капітальних вкладень в інвестиційні проєкти планувався у сумі 35 628,50 тис. грн, у тому числі з бюджету громади – 14 404,40 тис. гривень. Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» було передбачено ряд бюджетних програм, направлених на розвиток регіонів. Однак згідно з постановами Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» (зі змінами) та від 01.04.2022 № 401 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» (зі змінами) фінансування більшості із цих бюджетних програм скорочено повністю або частково, а кошти спрямовано до резервного фонду державного бюджету.

У зв'язку зі збройною агресією російської федерації та тимчасовою окупацією території громади реалізація проєктів була призупинена.

На сьогодні розподіл асигнувань направлених на соціально-економічний розвиток територій для громади відсутній. З метою залучення міжнародних донорів до відновлення території громади та подальшого вирішення питань додаткових ресурсів для соціально-економічного розвитку та відбудови громади, розміщено інформаційний матеріал щодо зруйнованої інфраструктури та завданих збитків внаслідок воєнних дій на онлайн-платформі: «ReBuildLuhanskRegion» (http://loga.gov.ua/oda/about/depart/economy/rebuild_luhansk_region).

У вересні 2024 року представники громади взяли участь в складі делегації від Луганщини у робочій поїздці до Бельгії з метою запозичення європейського досвіду у відновленні та розбудові деокупованих територій. За рахунок оновлення матеріально-технічної бази, освоєння нових ліній виробництва, будівництва нових об'єктів зберігання сільськогосподарської продукції, фінансової підтримки з боку держави та міжнародних організацій прогнозується поступове збільшення інвестицій в основний капітал до рівня 2021 року.

5. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ГРОМАДИ

5.1. Бюджет громади

Доходи бюджету Старобільської МТГ (тис. грн.) (без офіційних трансфертів)

Доходи	2021	2022	2023	2024	2025 очікув.
Податкові надходження	199 179,46	97 316,59	18 153,95	15 944,44	15 670,50
Податок та збір на доходи фізичних осіб	153 119,53	81 536,84	15 020,17	15 451,00	13 394,00

Податок на прибуток підприємств	3,16	5,85	0,00	0,00	0,00
Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	17,09	6,95	0,00	0,00	0,00
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	1 456,21	225,82	0,00	0,00	0,00
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	4 922,80	1 039,36	0,00	0,00	0,00
Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів	3 011,77	700,39	0,40	0,00	0,00
Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України, в т.ч:	36 648,91	13 801,38	3 133,37	493,43	2 276,50
Податок на майно	11 553,08	3 347,65	823,36	-1 845,17	0,00
Туристичний збір	10,87	1,35	0,00	0,00	0,00
Єдиний податок	25 084,96	10 452,38	2 310,01	2 338,61	2 276,50
Неподаткові надходження	4 360,86	648,56	0,75	8,08	0,00
Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств	3,01	4,87	0,00	0,00	0,00
Інші надходження	884,53	23,91	0,05	0,00	0,00
Плата за надання адміністративних послуг	3 261,28	492,26	0,00	8,08	0,00
Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном	33,16	15,53	0,00	0,00	0,00
Державне мито	72,09	8,41	0,00	0,00	0,00
Інші неподаткові надходження	106,79	103,57	0,70	0,00	0,00
Усього (без урахування трансфертів)	203 540,33	97 965,15	18 154,70	15 952,52	15 670,50

Виконання бюджету Старобільської міської територіальної громади у 2025 році продовжує проходити в умовах повномасштабної агресії російської федерації, як і в попередніх 2022-2024 роках. Переважна більшість підприємців та підприємств призупинили свою роботу, залишилась невелика кількість платників податків, які на сьогоднішній день сумлінно виконують свої обов'язки, сплачуючи до місцевого бюджету Старобільської міської територіальної громади податки і збори.

Доходи бюджету на одного мешканця громади (грн.)

А. Наявне населення 01.01.2022 р. – 27, 909 тис. осіб

Надходження 2021 р.	Податок на доходи фізичних осіб	Єдиний податок	Місцеві податки та збори	Податок на майно	Податкові надходження разом	Неподаткові надходження
Старобільська МТГ	153 119,53	25 084,96	36 648,91	11 553,08	199 179,46	4 360,86
На 1 особу	5 486,39	898,81	1 313,16	413,96	7 136,75	156,25

А. Наявне населення 01.01.2024 р. – 30,363 тис. осіб

Надходження 2025 р.	Податок на доходи фізичних осіб	Єдиний податок	Місцеві податки та збори	Податок на майно	Податкові надходження разом	Неподаткові надходження
Старобільська МТГ	13 394,0	2 276,5	2 276,5	0	15,944	0
На 1 особу	441,13	74,98	74,98	0,00	0,53	0,00

Структура видатків бюджету Старобільської міської територіальної громади
млн. грн.

Статті видатків	2021 рік (факт)	2022 рік (факт)	2023 рік (факт)	2024 рік (факт)	2025 рік (очікуване)
Поточні видатки	314,433	144,055	55,167	98,125	153,110
Оплата праці і нарахування на заробітну плату	224,152	129,682	43,457	51,385	49,893
Оплата праці	183,332	105,856	35,387	41,909	40,779
Нарахування на оплату праці	40,820	23,826	8,070	9,476	9,114
Використання товарів і послуг	49,465	7,820	1,205	2,197	2,84
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	6,972	0,519	0,500	1,723	1,191
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	0,179				
Продукти харчування	5,461	0,594			
Оплата послуг (крім комунальних)	12,290	0,228	0,600	0,389	1,107
Видатки на відрядження	0,070	0,044	0,103	0,046	0,206
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	24,124	6,435	0,002	0,025	0,233
Дослідження і розробки, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм	0,369			0,014	0,103
Поточні трансферти	39,528	6,315	9,612	40,100	94,330
Субсидії та поточні трансферти підприємства (установам, організаціям)	39,406	6,315	4,441	30,575	37,659
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	0,122		5,171	9,525	56,671
Соціальне забезпечення	1,081	0,189	0,534	4,195	5,797
Інші виплати населенню	1,081	0,189	0,534	4,195	5,797
Інші поточні видатки	0,207	0,049	0,359	0,248	0,250
Капітальні видатки	33,606	0,972	6,339	23,454	6,617
Придбання основного капіталу	18,124	0,972	4,883	7,569	0,067
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	8,508	0,968	4,883	7,569	0,067
Капітальне будівництво (придбання)	4,149	0,004			
Капітальний ремонт	2,890				
Реконструкція та реставрація	2,577				
Капітальні трансферти	15,482	0,0	1,456	15,885	6,550
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	12,299			0,910	6,550

Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	3,183		1,456	14,975	
Нерозподілені видатки					
Усього	348,039	145,027	61,506	121,579	159,727

На сьогодні територія громади повністю тимчасово окупована збройними силами російської федерації, що унеможливлює складання звітності підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності, виконання органами влади на тимчасово окупованих територіях своїх функцій та здійснення об'єктивної оцінки соціально-економічного розвитку області.

Практично усі органи стягнення, які задіяні у прогнозуванні надходжень до бюджетів усіх рівнів, внаслідок активних бойових дій залишилися без інформації, засобів її автоматизованої обробки, програмного забезпечення та баз даних, що використовувались ними раніше.

В цих умовах здійснити прогнозування обсягів доходів місцевих бюджетів до 2027 року в порядку, який має базуватися на ключових параметрах елементів кожного виду податку, зокрема таких як об'єкт, база оподаткування, ставка податку, врахувати ризики зменшення надходжень внаслідок перереєстрації платників податків, надходження платежів не систематичного характеру та динаміку росту/спаду кожного виду надходжень у попередніх бюджетних періодах, а також чинники, які впливають на зміну обсягу відповідних надходжень від кожного податку, таких, як фонд оплати праці, середньомісячна заробітна плата, площі об'єктів житлової та нежитлової нерухомості, які є власністю юридичних осіб та фізичних осіб, ставки податку, встановлені місцевою радою, як обов'язкові критерії для визначення прогнозних показників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, нормативна грошова оцінка земельної ділянки, кількість платників, ставки податку, база для розрахунку єдиного податку та інше, не можливо.

Крім цього, у зв'язку із посиленням збройної агресії російської федерації розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення» Кодексу доповнено пунктом 22⁹, яким встановлена норма, що в період дії воєнного стану прогноз місцевого бюджету не складається, якщо території територіальної громади чи її окремих населених пунктів вважаються такими, на яких ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованими російською федерацією та які в установленому Кабінетом Міністрів України порядку включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) активні бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику з питань тимчасово окупованої російською федерацією території України, а також прилеглих до неї територій.

Враховуючи, що відповідно до наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 28.02.2025 № 376 вся територія громади віднесена до переліку територій, на яких ведуться (велися) активні бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, середньострокові прогнози місцевих бюджетів не складаються.

Вирішення основних проблемних питань в управлінні бюджетом Старобільської міської територіальної громади та підвищення його фінансової стійкості неможливо без державної підтримки, яка необхідна для зміцнення власної дохідної бази громади, покращення ефективності використання міжбюджетних трансфертів, а також адаптації до економічних і соціальних умов, що склалися в країні. Вчасне реагування на ці виклики дозволить не лише стабілізувати бюджет Старобільської міської територіальної громади, але й сприятиме збалансованому подальшому соціально-економічному розвитку території.

6. ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА І ЗВ'ЯЗОК

6.1. Транспорт

Транспорт – специфічна комунікаційна інфраструктурна галузь матеріального виробництва і сфери обслуговування, яка забезпечує потреби господарства і населення з усіх видів перевезень. Це матеріальна основа розвитку виробничо-технологічних внутрішніх і зовнішніх зв'язків країни.

Через місто Старобільськ проходить більше 30 транзитних маршрутів за трьома основними напрямками: Харків, Сіверськ-Донецьк, Станиця Луганська, які забезпечують попит населення в пасажирських перевезеннях на міжміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території області (внутрішньо обласні маршрути).

До транспортної інфраструктури громади входить: приміські залізничні перевезення пасажирів та автомобільний транспорт.

Обсяги вантажів перевезених автомобільним транспортом в громаді з початком операції АТО/ООС різко впали. Але, починаючи із 2016 роком почали відновлюватися. Ця тенденція відповідає і області. Такі тенденції характерні і вантажообігу.

Відстань від адміністративного центру до населених пунктів громади

Населені пункти	Відстань, км	Населені пункти	Відстань, км
село Толоківка (Половинкине)	8,6	село Лиман	11,5
село Новоселівка	7,0	село Проказине	12,2
село Титарівка	9,8	село Проїждже	18,0
село Підгорівка	8,3	село Бутківка	16,3
село Курячівка	11,0	село Балакирівка	17,8
село Ганнівка	11,5	село Дубовівка	15,5
село Верхня Покровка	15,7	село Калмиківка	19,9
село Нижньопокровка	17,9	село Кринички	15,8
село Маринівка	30,2	село Левадне	17,1
село Суханівка	35,2	село Новодонбаське	26,4
село Світле	30,7	село Єгорівка	37,0
село Джемільне	27,5	село Новоборове	33,8

Дорожня інфраструктура

По території Старобільської міської територіальної громади пролягає п'ять автомобільних доріг державного значення загальною протяжністю 151,7 км., з них: 68,3 км. національного значення та 83,4 км. територіального значення. Автомобільні дороги місцевого значення у кількості 23 загальною протяжністю 150,6 км., з них: обласного значення 55,1 км, міського значення 95,5 км.

Старобільська міська територіальна громада у 2021 році проводила поточний ямковий ремонт по вулицям м. Старобільськ на 5 031 472,00 грн., капітальний ремонт асфальтобетонного покриття дороги по вул. Заводська м. Старобільськ на загальну суму 8 942,00 тис. грн. за підтримки департаменту автомобільних доріг Луганської ОДА, та капітальний ремонт автодороги по вул. О. Кобиляцької м. Старобільськ на загальну суму 2 924,7 тис. грн.

Протягом 2021 року проводились тендерні процедури щодо поточного ремонту асфальтобетонного покриття прилеглих сіл Старобільської МТГ.

У громаді – 6 мостів, які надають транспорте сполучення між двома берегами річок (1 пішохідний, 5 транспортні різної потужності). Після 24.02.2022 року, два мости зазнали пошкодження, що обмежило транспортну логістику. Потребують після деокупації обстеження та відновлення.

Під час тимчасової окупації території громади, покриття основної частини доріг

казало значних руйнувань через переміщення важкої військової техніки.

Залізничний транспорт

Питання будівництва залізниці через Старобільськ гостро постало ще у 80-х роках XIX століття. Її відсутність стримувало розвиток самого великого і хлібного повіту Харківської губернії. 7 листопада 1934 року на станцію Старобільськ з Ново-Кіндрашівської прийшов перший поїзд із чотирма вагонами.

До 24.02.2022 на території Старобільської міської територіальної громади приміські залізничні перевезення пасажирів здійснювалось за маршрутом Кіндрашівська-Нова – Лантратівка. Залізничне перевезення здійснював підрозділ регіональної філії «Донецька залізниця» АТ «Укрзалізниця». В м. Старобільськ діяв залізничний вокзал «Старобільськ».

Автобусна маршрутна мережа

Автомобільний транспорт. м. Старобільськ має один центральний автовокзал, через нього проходить більше 30 транзитних маршрутів за трьома основними напрямками: Харків, Северодонецьк, Станиця Луганська, які забезпечують попит населення в пасажирських перевезеннях на міжміських автобусних маршрутах загального користування, що не виходять за межі території області (внутрішньо обласні маршрути).

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року **потреби** у відновленні транспортної сфери області, до якої відноситься дорожньо-транспортна інфраструктура, складають **5,622** млрд дол. США. Обсяг завданої **шкоди** по області оцінено в **3,420** млрд дол. США. Прямі **збитки** сягнули **723,7** млн дол. США.

Основні завдання після деокупації: відновлення транспортно-логістичної інфраструктури та покращення транспортного сполучення з урахуванням вимог інклюзивності; сприяння відновленню об'єктів автомобільного транспорту.

6.2. Зовнішнє освітлення

Показники	Од. виміру	2020 звіт	2021 план	2022 проект
Загальна протяжність мереж зовнішнього освітлення	км	196	220,6	220,6
Кількість світлових точок в мережі зовнішнього освітлення	одиниць	1 223	1 803	1 803
в т.ч. енергозберігаючих	одиниць	850	1 430	1 530

6.3. Зв'язок

У 2018-2021 роках в Старобільському районі здійснювали свою діяльність найбільші 7 Інтернет провайдерів, які надають послуги як провідного starobelsk.lg.ua (кабельного), так і безпроводного інтернету, а саме: Районний центр телекомунікацій № 341 м. Старобільськ Харківської філії ПАТ «Укртелеком»; ТОВ «Стар- нет»; ПрАТ «Доріс»; «Альфа IP»; Інтертелеком; ТОВ «Арта»; Мережа+ (Луганет); Мегалайн; BLC (ООО «Майнет»); «Восток нет» (Vostok Net).

Зв'язок у громаді забезпечувало відділення Луганської дирекції АТ «Укрпошта».

Також на території громади розгорталися телекомунікаційні мережі третього та четвертого покоління (далі – 3G, 4G) за напрямками розвитку ПрАТ «Vodafone УКРАЇНА», ПрАТ «Київстар» та ТОВ «ЛАЙФСЕЛЛ».

На території громади провадили діяльність 7 інтернет-провайдерів (ПАТ «Укртелеком», ТОВ «Стар-нет», ПрАТ «Доріс», «Альфа IP», Мережа+, «Восток нет», BLC), які надавали послуги провідного (кабельного) та безпроводного інтернету. Мобільний зв'язок та мобільний інтернет, завдяки 3G та 4G покриття, забезпечувався 3 операторами (Київстар, Lifecell, Vodafone).

Під час повномасштабного вторгнення російської федерації на територію громади

загарбники вимкнули мережі українських операторів мобільного зв'язку. На сьогодні на всій території не працює жоден український оператор мобільного зв'язку. Використовуючи захоплені потужності мобільних операторів, російська федерація налагодила роботу підконтрольного їй оператора.

Зафіксовано використання потужностей та приміщень АТ «Укрпошта» російською державною компанією АО «почта россии». Приміщення, де розташовувалися відділення АТ «Укрпошта» подекуди зруйновані.

До 24.02.2022 на території громади інформаційний простір забезпечували 2 місцеві друкованих видання «ТЕЛЕгазета» та «Вісник Старобільщини», також до громади надходило ще близько 60 всеукраїнських, обласних, районних друкованих видань газет та журналів.

Програми загальнонаціональних телекомпаній були доступні для перегляду в аналоговому та цифровому форматах на всій території громади, окрім населених пунктів, де не працювали провайтери програмної послуги та був слабкий сигнал ефірного телебачення, недостатня кількість передавачів, обмежена їх потужність.

Після повномасштабного вторгнення російської федерації роботу вежі на захоплених територіях було припинено. Крім того, зафіксовано руйнування радіотелевізійних передавальних станцій.

Роботу всіх видів ЗМІ на території громади було припинено, засновник «ТЕЛЕгазета» РІА К&К ТОВ – релоковано.

На офіційному сайті громади та на її сторінках у соцмережах розміщувалася життєво важлива інформація для жителів громади, у тому числі щодо евакуації та місць надання гуманітарної допомоги, проводилися брифінги голови громади.

7. ІНФРАСТРУКТУРА ТОРГІВЛІ ТА ПОСЛУГ

На початок 2022 року ефективне функціонування системи обігу споживчих товарів в громаді забезпечували 503 підприємства роздрібною торгівлі, з яких 374 – стаціонарні магазини (продовольчі та непродовольчі), 123 – напівстаціонарних об'єктів та 6 – з торгівлею поза магазинами (лотки (розкладки), 8 – автозаправних станцій, 14 підприємств гуртової торгівлі, 2 ринки. У громаді здійснювали діяльність супермаркет національної торговельної мережі «АТБ» (1 од.) та Сіверськодонецька мережа супермаркетів «Сім'я» (2 од.). Роздрібна торгівля побутовою технікою та електронікою була представлена спеціалізованими торговельними мережами та фірмовими магазинами: «Фокстрот», «COMFY», магазинами цифрової техніки та мобільного зв'язку «Мобілочка», «F5», косметики та побутової хімії «Єва». Значну роль у забезпеченні населення продуктами харчування і непродовольчими товарами виконували 2 ринкових підприємства (змішані), загальна кількість торговельних місць – 1 314, загальною площею – 24,0 тис.м². У сфері ресторанного господарства громаді діяли 32 заклади, розрахованих на понад 1 885 посадкових місць: кафе, бари, закусочні та буфети, їдальні, у тому числі закриті (для харчування чітко визначеної групи осіб в закладах загальної середньої освіти). Побутові послуги населенню надавали: 24 перукарні, 3 об'єкти з послуг, пов'язаних з доглядом за тілом (сауни, кабінети з масажу, солярії), 13 об'єктів – станції технічного обслуговування автомобілів, 8 об'єктів – з виготовлення та ремонту взуття, 8 об'єктів – ательє з пошиття одягу, 6 об'єктів з ремонту побутової техніки, комп'ютерів, 6 об'єктів – послуги фотографа, 3 об'єкти ритуальних послуг, 25 об'єктів інших побутових послуг (виготовлення та ремонт меблів, ювелірних виробів тощо).

7.1. Мережа закладів торгівлі та громадського харчування

Оптовий та роздрібний товарооборот у місті зростає. Ця тенденція характерна була і для Луганської області в цілому.

На території Старобільської міської територіальної громади станом на 01.07.2021 року нараховувалось 517 об'єктів торгівлі, з них 54 розташовані в сільській місцевості.

7.2. Мережа закладів побутового обслуговування

На території громади населенню надавалось 91 побутова послуга, у сфері яких було зайнято 171 особу.

Мережа закладів побутового обслуговування

з/п	Вид закладу	Кількість
1	Виготовлення та ремонт взуття	3
2	Виготовлення та ремонт швейних, шкіряних, хутряних виробів та головних уборів	8
3	Виготовлення та ремонт меблів	3
4	Будівництво та ремонт житла, виготовлення теслярських та столярних виробів	1
5	Технічне обслуговування та ремонт транспортних засобів	13
6	Ремонт радіотелевізійної та іншої аудіо- та відеоапаратури	6
7	Виготовлення та ремонт ювелірних виробів	2
8	Перевезення вантажів для населення	1
9	Прокат речей особистого користування та побутових товарів	3
10	Послуги з виконання фоторобіт	6
11	Послуги з чищення та фарбування текстильних і хутрових виробів	2
12	Послуги, пов'язані з доглядом за тілом (послуги саун, лазень, кабінетів масажу, соляріїв)	3
13	Послуги перукарень	24
14	Ремонт годинників	0
15	Ритуальні послуги	3
16	Інші індивідуальні послуги по замовленню населення	13

7.3. Туристична інфраструктура**Туристичні об'єкти громади:****СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКИЙ КАФЕДРАЛЬНИЙ СОБОР**

м. Старобільськ, вул. Світличного, 11. Священним Синодом 13 серпня 1858 року прийнято рішення побудувати в місті Старобільськ Харківської єпархії камінний храм з ім'ям Миколаївський. Побудували його на честь Святителя Миколая Мирлікійського Чудотворця на знак пам'яті померлого імператора Миколи I. Зі встановленням Сіверськодонецької і Старобільської єпархії Миколаївська церква була перейменована на Свято-Миколаївський Кафедральний Собор.

СВЯТО-СКОРБОТНИЙ ЖІНОЧИЙ МОНАСТИР «ВСІХ СКОРБОТНИХ РАДІСТЬ»

м. Старобільськ, вул. Монастирська, 43 Старобільський Свято-Скорботний жіночий монастир виник спочатку як притулок для дівчат-сиріт, який організувала в 1849 році дворянка А. Булич. У 1862 р. притулок перетворився у жіночу громаду на честь ікони Божої Матері «Всіх скорботних Радість». Згодом спорудили зимовий храм на честь Святої Живоначальної Трійці, а в 1886 році громаду звели до ступеня монастиря. Головний храм монастиря зводили 28 років. Усі його частини складені за однією віссю. У 1890 році в монастирі вже було 300 монахинь, не враховуючи послушниць. Головна святина –чудодійна ікона Божої Матері «Всіх скорботних Радість».

КАПЛИЦЯ У ПАРКУ КУЛЬТУРИ ТА ВІДПОЧИНКУ

м. Старобільськ, Міський парк культури та відпочинку Покровський собор у Старобільську побудований одночасно з утворенням Бельського військового містечка, тобто, можливо, ще в 1600 році. Спочатку він був дерев'яним. Спорудження храму здійснювалася за рахунок народних пожертвувань. Покровський кафедральний собор Божої матері освячений

архієпископом в 1794 році. Собор простояв 140 років і був зруйнований у 1934 році. На його місці зараз зведено каплицю. З каменів зруйнованого собору побудували залізничний вокзал у місті.

ОЛЕКСАНДРІВСЬКА ЧОЛОВІЧА ГІМНАЗІЯ

м. Старобільськ, вул. Володарського, Старобільська гімназія № 1. Найстарішою будівлею міста є споруда колишньої Олександрівської чоловічої гімназії, зведена у 1878 році. Нині у цій історичній будівлі розташована Старобільська гімназія №1. На місці колишнього будинку Ковтунова нині облаштовано спортивний майданчик. У період 1945–1949 років у приміщенні гімназії діяла жіноча школа.

КАТЕРИНІВСЬКА ГІМНАЗІЯ

м. Старобільськ, пл. Гоголя, 1. Майже сто років тому в Старобільську було відкрито Катеринівську (за іншими джерелами — Миколаївську) жіночу гімназію, будівництво якої завершили у 1909 році. Велична споруда гімназії зберіглася до наших днів і й досі прикрашає архітектурний облік міста. Нині у цій історичній будівлі розташований Коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.

БУДИНОК РУДНЄВА

м. Старобільськ, вул. Руднєва (вул. Володарського) У центрі міста розташована будівля купця М. Руднєва. Він жив в іншому будинку, а в кутовій будівлі купець провадив свій бізнес: магазини, готель, ресторан. Сьогодні тут працює кінотеатр «Фурор», у приміщенні якого ще в далекому лютому 1919 року відбувся з'їзд Рад Старобільського повіту. У мебльованих кімнатах готелю жили свого часу письменники Ільф і Петров. За словами очевидців, саме з балкона цього будинку батько Махно звертався до народу.

ПІДЗЕМНІ ХОДИ БАТЬКА МАХНА

Починаються від жіночого монастиря. Найголовніша з легенд пов'язана зі схованим десь у Старобільську – або на його околицях – скарбу Махна. Мисливці за скарбами відомого анархіста переконані: коштовності існують! А все тому, що до Старобільська Махно заїжджав із величезним обозом, а покидав місто вже без нього. Отже, військову скарбницю він закопав десь неподалік. Перше, що спадає на думку шукачам, – це старобільські підземелля. Коли саме вони з'явилися у Старобільську, точно ніхто не знає. Відомо лише, що найбільші з них були сполученням між жіночим монастирем і міською церквою. Виникли підземні переходи в XIX столітті, тоді їх споруджували між будинками. Особливо заможні містяни будували підвали, які з'єднували один або кілька будинків, мали відгалуження, таємні кімнати-сховища.

ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

м. Старобільськ, вул. Гімназична, 6.53. У 1893 році в будівлі на вулиці Гімназичній розпочало роботу ремісниче училище, споруда якого зберіглася до наших днів. У 1926 році тут було відкрито краєзнавчий музей, становлення якого значною мірою пов'язане з діяльністю завідувача метеорологічної станції Я. П. Сімонова. З 2015 року на базі Старобільського районного краєзнавчого музею функціонує Луганський обласний краєзнавчий музей, який нині є важливим культурним і освітнім осередком громади.

МАЙБУТНІЙ МУЗЕЙ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ СТАРОБІЛЬСЬКА, СТВОРЕНИЙ

ВОЛОНТЕРОМ, ПІДПРИЄМЦЕМ ВОЛОДИМИРОМ ВІННИКОМ Експозиції розміщуються у торговельних точках підприємця-патріота, зокрема і на стіні у книжковому магазині (вул. Слобожанська, 40) У колекції народного музею багато старовинних грошей. Є паперовий шаг Української Народної Республіки. Такі впровадили у 1918 році, коли металеві монети не встигли випустити. На звороті шага напис: «знаходиться в обігу нарівні із дзвінкою монетою». Є в колекціонера й купюра зі штампом революційної армії батька Махна, який свого часу поширив на 330-річне місто юрисдикцію своєї республіки Гуляй-Поле. В експозиціях, які облаштували патріоти, вже до півсотні експонатів, що розповідають про нелегку долю й боротьбу в умовах АТО.

ПАМ'ЯТНИК КІСІ ВОРОБ'ЯНІНОВУ.

м. Старобільськ вул. Центральна, 36. На розі центральної площі міста, перед аркою будинку, у якому до революції розташовувалася двірницька в підвалі, а на балконі обідали

самі Ільф і Петров, у 2011 році відкрили пам'ятник Кісі Вороб'янінову.

ПАМ'ЯТНИК ОСТАПУ БЕНДЕРУ

м. Старобільськ пл. Гоголя, 1 «В половине двенадцатого с северо-запада, со стороны деревни Чмаровки, в Старгород вошел молодой человек лет 28. За ним бежал беспризорный...» – такими словами починається 5 розділ роману «Дванадцять стільців». Знавці вважають, що заходив Остап Бендер у Старобільськ. Так, у сквері біля ЛНУ імені Т. Г. Шевченка встановлено пам'ятник, що зображає сцену з роману Ільфа і Петрова.

ПАМ'ЯТНИК НЕСТОРУ МАХНУ На центральну площу Старобільська з балкону дивиться Нестор Махно.

Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах, агрооселях

№	Найменування	Кількість номерів
1	Готель «АСТРА»	15
2	Готель «АЙДАР»	70

З метою підвищення економічної спроможності громади шляхом розвитку локального туризму, привернення уваги місцевих мешканців та гостей громади до туристично-привабливих місць, розташованих на території громади, створення умов для комфортного відпочинку та дозвілля шляхом відвідання туристичних маршрутів розпочато було взаємодію з Луганською обласною державною адміністрацією щодо проєкту «Розвиток співпраці територіальних громад Луганської області у галузі локального туризму» за організаційної підтримки ГО «Взаємодія – Плюс» за рахунок коштів МТД. В громаді було актуалізовано 1 туристичний маршрут «Старобільськ: атмосферний, загадковий, овіяний легендами», під час якого туристи могли відвідати знаменитий Свято-скорботний жіночий монастир «Всіх скорботних Радості», Поклонний Хрест на крейдяній горі біля села Підгорівка, та ознайомитись з архітектурою історичної частини Старобільська.

Внаслідок збройної агресії російської федерації, проведення активних бойових дій на території громади та її тимчасової окупації у 2022-2025 роках повноцінна діяльність щодо розвитку та популяризації туризму була унеможливлена.

За час тимчасової окупації загарбниками було завдано шкоди культурним та рекреаційним об'єктам. За даними інтернет каналів, міський парк культури та відпочинку зазнав суттєвої «реконструкції», за якої було знищені зелені насадження (кущі, дерева), викрадені гойдалки та інші об'єкти комунальної власності.

8. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНА ТА ЕНЕРГЕТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА

Житлово-комунальне господарство – це багатогалузевий комплекс, який розв'язував усі питання життєзабезпечення населення громади. В житлово-комунальній сфері громади працювало 4 підприємства комунальної форми власності, які надавали послуги з водовідведення, водопостачання, з експлуатації та ремонту житла, з благоустрою та освітлення.

8.1. Житловий фонд

В житловому фонді громади станом на 01.01.2022 року на території міста функціонувало 11 ОСББ, до складу яких увійшло 39 багатоквартирних будинків. Інші - обрали самостійну форму управління.

Загальна кількість мешканців ОСББ, станом на 01.01.2022

Загальна кількість мешканців	Жінки	Чоловіки	Діти
1650	1051	530	69

Проблемами ОСББ є: незадовільний стан будинків як цілісних майнових комплексів (покрівля, внутрішні інженерні мережі, фасад, прибудинкова територія та ін.). Житлові будинки передавались в управління ОСББ без проведених капітальних та поточних ремонтів, мережі знаходяться в незадовільному стані.

Загальна площа житлового фонду у м.Старобільськ, станом на 2017 рік, складала 552 тис. м².

Введення нового житла, кв. м

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Старобільський район	474	3 438	3 361	3 186	4 516
Область	7 078	21 193	15 976	20 920	12 281

За оперативною інформацією, станом на 12.01.2024 внаслідок бойових дій на території громади пошкоджено: 32 багатоквартирних та 57 приватних будинків; 8 об'єктів освіти, які знаходяться в підпорядкуванні Відділу освіти Старобільської міської ради Луганської області, а також будівля КП «Благоустрій міста Старобільськ» Старобільської міської ради Луганської області. Зруйновано: 2 багатоквартирних та 5 приватних будинків. Враховуючи тимчасову окупацію території громади, визначити реальний стан та провести обстеження таких об'єктів неможливо. У зв'язку із зазначеним руйнуванням у ході бойових дій, постає нагальне питання будівництва житла.

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року **потреби** у відновленні житлової інфраструктури області складають **7,123** млрд дол. США. Обсяг завданої **шкоди** по області оцінено в **5,136** млрд дол. США. Прямі **збитки** сягнули **1,227** млрд дол. США.

Закон України від 23.02.2023 № 2931-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» визначає правові та організаційні засади надання компенсації за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації з дня набрання чинності Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні».

Після деокупації громади, проведення стабілізаційних і безпекових заходів, отримання повного та безперешкодного доступу до об'єктів нерухомого майна з метою конкретизації пошкоджень/руйнувань буде проведена робота із складання актів комісійного обстеження, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473, та інші дії, необхідні для отримання компенсації за пошкоджене/зруйноване житло. Підприємства житлово-комунального господарства громади та виконавчі органи міської ради, які не відновили свою роботу після 24.02.2022, відновлять свою діяльність у повному обсязі згідно з Планом дій органів виконавчої влади з відновлення деокупованих територій територіальних громад, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1219-р та з урахуванням фактичного стану інфраструктури області.

Основні завдання у цей період стануть: обстеження пошкодженого та зруйнованого майна; виплата компенсацій або надання матеріальної допомоги для відновлення; реалізація державних програм з будівництва житла для окремих категорій громадян; придбання у комунальну власність квартир для забезпечення службовим житлом лікарів та внутрішньо переміщеним особам для надання в тимчасове користування; упорядкування адресного господарства міста; організація обліку, збереження та реставрації пам'яток архітектури;

стимулювання виробництва будівельних матеріалів і конструкцій місцевими підприємствами та, як наслідок, нарощування потужностей будівельних організацій; формування матеріально-технічної бази житлового будівництва на основі сучасних архітектурно-планувальних конструктивних та технічних рішень.

8.2. Комунальна інфраструктура та інженерні мережі

Внаслідок збройної агресії російської федерації проти України пошкоджень або руйнувань зазнали об'єкти:

об'єктів електроенергетики – понад 539 одиниць (ПЛ 110 кВ, ПЛ 35 кВ, ПС 110 кВ, ПС 35/10 кВ, ТП 10/0,4 кВ) та понад 2000 км повітряних ліній;

об'єктів газопостачання – понад 1400 км газопроводів та 136 газорегуляторних пунктів.

Також пошкоджень/руйнувань зазнали автомобільна та спеціалізована техніка, адмінбудівлі тощо.

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року **потреби** у відновленні сфери енергетики та видобування корисних копалин області складають **123,7** млн дол. США. Обсяг завданої **шкоди** по області оцінено в **322** млн дол. США.

Водопровідно-каналізаційне господарство міста в 2020 році обслуговувала комунальне підприємство «Вода Старобільщини». Основним видом діяльності якого є надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення споживачам усіх форм власності та населенню міста Старобільськ. Засновником даного підприємства є Старобільська міська рада Луганської області.

■ *Водопостачання та водовідведення*

Показники	2016	2017	2018	2019	2020
Протяжність мереж водопостачання, км	62,1	62,1	62,1	62,1	62,1
Протяжність мереж водовідведення, км	45,2	45,2	45,2	45,2	45,2
Споживання питної води, тис. м ³ – всього, у тому числі:	290,9	300,6			212,3
- населення	236,4	246,1			164,1
- підприємства	54,5	54,5			48,2
Водовідведення, всього					215,3
- населення					127,6
- підприємства					87,7

На балансі та обслуговуванні КП «Вода Старобільщини» знаходились до 2022 року:

Водопровідні мережі. Подача води в місто здійснювалась з 4 артезіанських свердловин. Подачу води до споживачів здійснювали водонапірною насосною станцією II підйому. Запас води зберігався в резервуарах питної води загальним об'ємом - 2000м³ (в кількості 2 шт.) На 01.01.2022 протяжність водопровідних мереж становила 62,1 км, з яких зношених та аварійних – 40 км (64 % від загальної протяжності).

Каналізаційні мережі: Транспортування каналізаційних стоків до очисних споруд здійснювалось 7 каналізаційними насосними станціями, очищення каналізаційних стоків здійснювалось на очисних спорудах. Із загальної протяжності каналізаційних мереж, яка складає 45,2 км, зношених та аварійних – 31,1 км (68,8%).

Каналізаційні очисні споруди підлягають модернізації. На очисних спорудах необхідно замінити фізично зношене або морально застаріле обладнання для підвищення якості процесу очищення і забезпечення енергозбереження, споруди фізично зношені і частина

очищених на них стоків не відповідає стандартам та встановленим нормам ГДС.

Очисні споруди: Час введення в експлуатації 2000 рік. Планова потужність – 7 тис. м³/добу. Завантаженість -1,0 – 1,3 тис. м³/добу. Параметри очищення – механіко-біологічна очистка. Разом з тим підприємство надавало супутні послуги з надання технічних умов, встановлення та контролю вузлів обліку води, викачки вигрібних ям тощо.

Станом на момент прийняття майна в управління КП «Вода Старобільщини» (2021 рік) не проводилися капітальні ремонти та потребували ремонту (а в більшості випадків повної заміни), зокрема:

- устаткування свердловин, водопідйомні труби, запірна арматура, зворотні клапани, прилади обліку води;

- водопровідна насосна станція потребує капітального ремонту, як зовні так і внутрішні приміщення (косметичні ремонти оброблення антигрибковою рідиною, штукатурні роботи, ремонт даху, підлоги, заміна вікон та входних дверей, фарбування стін, стелі, трубопроводів і т. д.) Устаткування, насосне обладнання в більшості випадків потребує оновлення з врахуванням новітніх енергозберігаючих технологій;

- каналізаційні насосні станції потребують капітального ремонту, реконструкції і повного переоснащення.

Робота розподільчої системи водопостачання характеризується невинними втратами води, які досягають 30 відсотків, та аварійністю. Через незадовільний стан сантехнічного обладнання у житловому секторі також втрачається близько 10 відсотків загального обсягу води. Отже, до 40 відсотків води, що подається до розподільчої мережі, фактично не використовується. У зв'язку з чим підприємство несе додаткові витрати, які не компенсуються споживачами.

Враховуючи, що вартість електричної енергії є основною складовою собівартості води господарсько-питного призначення, її економія є однією з основних проблем модернізації системи питного водопостачання підприємства. Успішне розв'язання цієї проблеми дасть змогу не лише зекономити кошти для інвестування розвитку системи питного водопостачання, але і упорядкувати в подальшому тарифи на воду у бік їх зниження.

Після повномасштабного вторгнення РФ на територію України, майно КП «Вода Старобільщини» було захоплено окупаційною владою та незаконно експлуатується нею.

Для покращення водопостачання та водовідведення після деокупації необхідно провести наступні заходи:

- придбання матеріалів, запчастин та обладнання для забезпечення надійності та безпечності експлуатації мереж, що обслуговуються та утримуються КП «Вода Старобільщини»;

- зміцнення матеріально-технічної бази підприємства;

- проведення поточного ремонту мереж та об'єктів, які обслуговуються та утримуються на балансі КП «Вода Старобільщини»;

Існуючі мережі зливової каналізації не мають чіткого нанесення на карту. В населених пунктах громади відсутні цілісні системи вловлювання, збору і відведення цих стоків на окремі міські або локальні очисні споруди. Необхідно будівництво нових мереж. Потребують заміни люки та решітки зливової каналізації на нові та довговічні за принципом самонівеляції.

Теплопостачання

Централізоване теплопостачання в громаді відсутнє.

8.3. Енергоспоживання та енергозбереження

Дані про споживання комунальних ресурсів (електроенергія, теплова енергія, природний газ, тверде паливо, холодна та гаряча вода) комунальними підприємствами, установами (закладами) та організаціями)

Найменування енергоресурсів	Одиниця виміру	Споживання енергоресурсів за період			
		2017	2018	2019	2020
Електроенергія	кВтч	56 366,4	58 638,1		
Вода	м. куб.				
Природний газ	м. куб				
Теплова енергія	ГКал				

До 2022 року міської радою запроваджувались заходи з енергозбереження. Зокрема, була затверджена міська програма відшкодування частини суми кредитів залучених на впровадження заходів з енергозбереження на території Старобільської міської територіальної громади. Метою програми визначались:

- ощадливе споживання паливно-енергетичних ресурсів усіма категоріями споживачів через стимулювання впровадження енергозберігаючих заходів;
- сприяння розвитку галузі енергоефективної реконструкції у житлово-комунальному господарстві міста, популяризація механізмів, що дадуть змогу власникам запровадити енергоефективні заходи у багатоквартирному будинку за власні кошти;
- зменшення обсягу субсидій для населення за спожиті енергоносії;
- популяризація економічних, екологічних та соціальних переваг енергозбереження, підвищення громадського освітнього рівня у цій сфері.

Після деокупації громади, головним акцентом інвестиційної політики в Старобільській міській територіальній громаді повинно стати впровадження інвестиційних проєктів, спрямованих на економію енергоресурсів у закладах освіти, культури та медицини, житловому господарству.

8.4. Газопостачання

Старобільське міжрайонне управління по експлуатації газового господарства ПАТ «Луганськгаз» за своєю структурою надає послуги споживачам газу Новоайдарського, Станично-Луганського та Старобільського районів Луганської області, під час надання звітності до органів статистики інформація по районах не розподіляється та виділення показників роботи окремо по Старобільському району не здійснюється.

8.5. Благоустрій

Послуги з поводження з побутовими відходами, благоустрій на території громади надавало КП «Благоустрій м. Старобільськ», яке не відновило свою діяльність після повномасштабного вторгнення РФ у 2022 році.

Внаслідок збройної агресії пошкоджено та зруйновано майно комунального підприємства, захоплено спецтехніку техніку (сміттєвози, трактори, екскаватор тощо), контейнери для збирання відходів, контейнерні майданчики та інше майно.

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року **потреби** у відновленні сфери муніципальних послуг області, до якої відноситься інфраструктура поводження з твердими побутовими відходами, складають **778,2** млн дол. США. Обсяг завданої **шкоди** по області оцінено в **326,3** млрд дол. США. Прямі **збитки** сягнули 518 млн дол. США.

Під час тимчасової окупації загарбниками було завдано шкоди культурним та рекреаційним об'єктам. За даними інтернет каналів, міський парк культури та відпочинку зазнав суттєвої «реконструкції», за якої було знищені зелені насадження (кущі, дерева), викрадені гойдалки та інші об'єкти комунальної власності.

Після деокупації Луганської області першочерговим завданням буде реалізація заходів Плану першочергових дій зі стабілізації ситуації на деокупованих територіях Луганської області та їх реінтеграції, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації – начальника обласної військової адміністрації від 21.09.2023 № 206.

Перед громадою загальними завданнями після деокупації в сфері житлово-комунального господарства мають бути:

- сприяння реформуванню та розвитку водопровідно-каналізаційного господарства;
- сприяння відновленню та модернізації матеріально-технічної бази комунальних підприємств;

- сприяння забезпеченню повного збирання, перевезення, перероблення, утилізації та захоронення ТПВ і запобігання їх шкідливій дії на навколишнє природне середовище та здоров'я людей;

- сприяння утриманню у належному стані вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах громади;

- сприяння підвищенню рівня благоустрою територій – будівництво, реконструкція і капітальний ремонт мереж вуличного освітлення у населених пунктах громади.

9. СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА

9.1. Мережа закладів освіти

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року **потреби** у відновленні сфери освіти та науки Луганської області складають **2,749** млрд дол. США. Обсяг завданої **шкоди** по області оцінено в **1,243** млрд дол. США. Прямі **збитки** сягнули **217,8** млн дол. США.

До повномасштабного вторгнення РФ на територію України, для задоволення освітніх потреб у громаді функціонувало 16 закладів загальної середньої освіти, серед них: 9 – ліцеїв (серед яких один опорний заклад з однією філією у складі), 4 – гімназії та 3 – початкових школи. В закладах загальної середньої освіти навчалось 3 387 учнів в 184 класах за денною формою навчання: 1 367 учнів 1-4 класів, 1 696 учнів 5-9 класів, 324 учні 10-11 класів. Організовано навчання для 24 дітей з особливими освітніми потребами в 21 інклюзивному класі. На педагогічному патронажі навчались 24 учня, 7 учнів за вечірньою формою навчання та 6 учнів за сімейною формою навчання. В закладах загальної середньої освіти працювало 326 педагогічних працівників.

У Старобільській міській територіальній громаді працювало 16 комунальних закладів дошкільної освіти, серед яких 11 закладів з повним та 5 закладів з короткотривалим режимом перебування. Загальна кількість дітей, що відвідували заклади дошкільної освіти складало 902 особи, з них: 859 дітей відвідували садочки з повним режимом дня, а 43 дитини – з короткотривалим перебуванням. У ЗДО функціонувало 2 інклюзивні групи для 7 дітей з особливими освітніми потребами та 1 спеціальна група для 12 дітей з порушенням мови. Кількість педагогічних працівників складала 110 осіб. До Інтернету було підключено 16 ЗДО (100%). Всі ці заклади були оснащені комп'ютерною технікою. З моменту повномасштабного вторгнення та на сьогоднішній час жоден ЗДО фактично не здійснює освітній процес.

Позашкільну освіту в громаді надавали три заклади: Старобільський Будинок творчості дітей та юнацтва (784 вихованці в 50 групах), Старобільська дитячо-юнацька спортивна школа (497 вихованців в 39 групах), Дитячо-юнацький клуб «Орля» (365 вихованців в 24 групах). Загальна кількість дітей, що відвідували заклади позашкільної

освіти – 1646 особи.

Заклади дошкільної та загальної середньої освіти

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	01.09.2025
Кількість дошкільних закладів*, одиниць**	15	15	16	16	16	16	16	16
Кількість дітей в дошкільних закладах*, тис. осіб	908	914	909	941	902	0	0	0
Завантаженість дошкільних закладів* (дітей на 100 місць)	89	93	80	86	83	0	0	0
Кількість закладів загальної середньої освіти, одиниць	23	23	15	16	16	16	16	16
Кількість учнів у закладах загальної середньої освіти, осіб	3 887	3 895	3 073	3 387	564	559	479	432
Кількість вчителів у закладах загальної середньої освіти, осіб	430	424	299	326	31	32	32	31

* дані надані згідно звіту за формою 85-К (дані на 31 грудня поточного року)

В 2021 році функціонувало 16 закладів загальної середньої освіти, в яких працювало 326 педагогічних працівників, та навчалось 3 387 учнів, та 16 закладів дошкільної освіти, в яких працювало 110 педагогічних працівників, та відвідувало 941 дитина.

Перелік та опис закладів дошкільної та загальної середньої освіти, станом на 01.01.2022

№ з/п	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонт у	Проект- на потуж- ність	Наповненість (кількість дітей за списком у закладі), осіб / % наповнюваності	Основна проблема
1.	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 2 «Орлятко» Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, Старобільський район, місто Старобільськ, вулиця Велика Садова, будинок 8	1 928	75	106,7	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї.
2.	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 3 «Дзвіночок» Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, Старобільський район, місто Старобільськ, вулиця Миру, будинок 41 А	1 961	86	112,8	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, утеплення стін будівлі, ремонт приміщення харчоблоку.
3.	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 4 «Теремок» Старобільської міської ради Луганської області, 92704, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Суворова, будинок 4	1 961	100	99	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, заміна вікон та дверей, капітальний ремонт покрівлі, утеплення стін будівлі.

4.	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 5 «Незабудка» Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Миру, будинок 1 А	1 970	115	118,3	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, ремонт приміщення харчоблоку, заміна внутрішніх дверних блоків
5	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 7 «Оленка» Старобільської міської ради Луганської області, 92704, Луганська область, місто Старобільськ, квартал Європейський, будинок 63	1 983	62	104,8	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, капітальний ремонт санвузлів.
6.	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 8 «Джерельце» Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Олександра Корольчука, будинок 107 А	1 984	160	48,8	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, капітальний ремонт будівлі, заміна вікон на енергозберігаючі.
7.	Старобільський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 11 «Сонячний» Старобільської міської ради Луганської області, 92704, Луганська область, Старобільський район, місто Старобільськ, квартал Європейський, будинок 7	1 979	160	86,9	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, капітальний ремонт будівлі(утеплення стін, заміна систем опалювання та водопостачання), ремонт санвузлів.
8.	Лиманський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Ромашка» Старобільської міської ради Луганської області, 92720, Луганська область, Старобільський район, село Лиман, вулиця Пізника, будинок 1 Б	1 982	40	105	Улаштування подвір'я
9.	Підгорівський комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Ластівка» Старобільської міської ради Луганської області, 92723, Луганська область, Старобільський район, село Підгорівка, вулиця Артема Гуртового, будинок 66 А	1 992	130	83,3	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, капітальний ремонт покрівлі, утеплення стін будівлі, заміна дверей.

10.	Толоківський (Половинкинський) комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) «Малютко» Старобільської міської ради Луганської області, 92760, Луганська область, Старобільський район, село Толоківка, вулиця Центральна, будинок 20	1 969	78	83,3	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, ремонт внутрішніх мереж(каналізаційної та електричної), утеплення стін будівлі.
11.	Проїжджанський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Колосок» Старобільської міської ради Луганської області, 92722, Луганська область, Старобільський район, село Проїждже, вулиця Шкільна, будинок 23	1 968	23	100	Оновлення дитячих меблів у групах, оновлення ігрових майданчиків на подвір'ї, заміна вікон, заміна внутрішніх мереж(електричної та водопостачання)
12.	Верхньопокровський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Теремок» Старобільської міської ради Луганської області, 92713, Луганська область, Старобільський район, село Верхня Покровка, вулиця Молодіжна, будинок 12	1 912	20	50	-
13.	Калмиківський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Сонечко» Старобільської міської ради Луганської області, 92711, Луганська область, Старобільський район, вулиця Аграрна, будинок 71 А	1 963	20	50	-
14.	Курячівський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Берізка» Старобільської міської ради Луганської області, 92724, Луганська область, Старобільський район, село Курячівка, вулиця Центральна, будинок 91	1 904	20	50	-
15.	Нижньопокровський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Колосок» Старобільської міської ради Луганської області, 92714, Луганська область, Старобільський район, село Нижня Покровка, вулиця Чернишова, будинок 1	1 910	20	35	-

16.	Світлівський комунальний заклад дошкільної освіти (дитячий садок) «Барвінок» Старобільської міської ради Луганської області, 92710, Луганська область, Старобільський район, вулиця Шкільна, будинок 5	1 947	20	65	-
17.	Старобільська гімназія № 1 Старобільської міської ради Луганської області, 92701, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Миколи Жеребила, будинок 116	1 938	160	73,1	Заміна вікон та дверей, капітальний ремонт покрівлі, утеплення стін, часткова заміна шкільних меблів.
18.	Старобільський ліцей № 1 Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Руднева, будинок 25	1 878	700	73,7	Капітальний ремонт корпусів (№1, №2, №3), ремонт харчоблоку, Облаштування подвір'я тротуарною плиткою.
19.	Старобільський ліцей № 2 Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, місто Старобільськ, площа Гоголя, будинок 3а	1 936	300	81	Капітальний ремонт покрівлі, капітальний ремонт фасаду будівлі, часткова заміна шкільних меблів, ремонт їдальні.
20.	Старобільський ліцей № 3 Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Гімназична, будинок 23	1 952	500	99	Капітальний ремонт будівлі(покрівлі, фасаду) будівництво приміщення їдальні та майстерні, часткова заміна шкільних меблів, заміна покрівлі спортивного майданчику.
21.	Старобільський ліцей № 4 Старобільської міської ради Луганської області, 92704, Луганська область, місто Старобільськ, квартал Європейський, будинок 53а	1 984	600	71,5	Улаштування огорожі спортивного майданчику, часткова заміна шкільних меблів.
22.	Старобільська початкова школа № 1 Старобільської міської ради Луганської області, 92704, Луганська область, місто Старобільськ, квартал Європейський, будинок 63	1 997	300	98,7	Капітальний ремонт будівлі(покрівлі, стіни) заміна внутрішніх мереж (водопостачання, каналізаційна, електрична), заміна підлогового покриття, часткова заміна шкільних меблів, заміна дверей.
23.	Старобільська початкова школа № 2 Старобільської міської ради Луганської області, 92703, Луганська область, місто Старобільськ, вулиця Трудова, будинок 27	1 967	180	108,9	Капітальний ремонт Приміщення їдальні, капітальний ремонт покрівлі, часткова заміна шкільних меблів, улаштування подвір'я тротуарною плиткою.
24.	Лиманський ліцей Старобільської міської ради Луганської області, 92720,	1 897	360	71,1	Капітальний ремонт харчоблоку, часткова заміна

	Луганська область, Старобільський район, село Лиман, вулиця Піщана, будинки 1				шкільних меблів, встановлення системи очистки води.
25.	Підгорівський ліцей Старобільської міської ради Луганської області, 92723, Луганська область, Старобільський район, село Підгорівка, вулиця Артема Гуртового, будинки 82	1 904	400	70,25	Капітальний ремонт будівлі(заміна дверей та вікон,утеплення стін, заміна внутрішніх мереж(електричної, каналізаційної та водопостачання), часткова заміна шкільних меблів, заміна системи опалення.
26.	Половинкинський ліцей Старобільської міської ради Луганської області, 92760, Луганська область, Старобільський район, село Толоківка, площа Дружби, будинки 19	1 880	360	71,1	Улаштування водостоків, часткова заміна шкільних меблів, ремонт огорожі території.
27.	Калмиківський ліцей Старобільської міської ради Луганської області, 92711, Луганська область, Старобільський район, вулиця Аграрна, будинки 71 А	1 963	192	46,4	Капітальний ремонт покрівлі, часткова заміна шкільних меблів, утеплення стін.
28.	Нижньопокровська гімназія Старобільської міської ради Луганської області, 92714, Луганська область Старобільський район, село Нижня Покровка, вулиця Чернишова, будинки 1	1 910	150	34	Капітальний ремонт покрівлі, утеплення стін, часткова заміна шкільних меблів, заміна внутрішніх мереж(електричної та водопостачання).
29.	Верхньопокровська гімназія Старобільської міської ради Луганської області, 92713, Луганська область, Старобільський район, село Верхня Покровка, вулиця Молодіжна, будинки 12	1 912	192	29,2	Капітальний ремонт покрівлі, утеплення стін, заміна вікон та дверей, часткова заміна шкільних меблів, заміна системи опалення.
30.	Проїжджанська гімназія Старобільської міської ради Луганської області, 92722, Луганська область, Старобільський район, село Проїждже, вулиця Шкільна, будинки 25	1 892	140	30	Утеплення стін, заміна вікон та дверей, часткова заміна шкільних меблів, облаштування подвір'я тротуарною плиткою.
31.	Курячівська гімназія Старобільської міської ради Луганської області, 92724, Луганська область, Старобільський район, село Курячівка, вулиця Центральна, будинки 91	1 904	192	39,6	Заміна вікон та дверей, часткова заміна шкільних меблів, заміна підлогового покриття.
32.	Світлівська початкова школа Старобільської міської ради Луганської області, 92710, Луганська область, Старобільський район, село	1 947	250	3,6	-

	Світле, вулиця Шкільна, будинок 5				
--	-----------------------------------	--	--	--	--

Система вищої освіти міста складався з ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», контингент здобувачів вищої освіти закладу складав 4 700 студентів очної та заочної форм навчання. Наразі ВНЗ є релокованим до м. Полтава.

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації система освіти громади зазнала істотних освітніх втрат, зумовлених тимчасовою окупацією всієї території. Із 38 закладів освіти 8 зазнали пошкоджень, у тому числі:

- 4 заклади дошкільної освіти (далі – ЗДО);
- 2 заклади загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО);
- 2 заклади позашкільної освіти.

Будівлі усіх ЗЗСО залишилися на тимчасово окупованій території. На цей час 1 ЗЗСО фактично надає освітні послуги здобувачам освіти виключно за дистанційною формою (6 % від показників на початок 2022 року). У них здобувають освіту 432 учні (13 %): 266 учні перебувають за кордоном, 42 внутрішньо переміщених здобувача освіти перебувають у безпечних регіонах України та 124 – на тимчасово окупованих територіях.

Таким чином, заклади загальної середньої освіти громади втратили понад 80% учнівського контингенту. У період повномасштабної війни здобуття повної загальної середньої освіти забезпечують 11 штатних одиниць педагогічних працівників (без урахування сумісників). Кадрове забезпечення Лиманського ліцею становить 100%, вакантні ставки педагогічних працівників відсутні.

Із 16 ЗЗСО, які функціонували в громаді до початку збройної агресії російської федерації, у 15 (94%) ЗЗСО у простій переведено 49 педагогічних працівників. Педагогічними працівниками закладів освіти громади із числа ВПО отримано 17 ноутбуків (додаткова потреба відсутня), учнями ЗЗСО – 25 планшетів та 30 хромбуків (додаткова потреба – відсутня).

Комунальна установа «Старобільський інклюзивно-ресурсний центр» Старобільської міської ради Луганської області (далі – ІРЦ), Старобільський центр професійного розвитку педагогічних працівників Старобільської міської ради Луганської області та Старобільський міжшкільний ресурсний центр Старобільської міської ради Луганської області тимчасово не здійснюють свою діяльність.

Основні проблеми: часткові руйнування освітньої інфраструктури внаслідок бойових дій на території громади та неможливість здійснення детального аналізу руйнувань та інших втрат у сфері освіти через тимчасову окупацію громади; втрати кадрового складу сфери освіти, а також контингенту учнів закладів освіти; перебування дітей на території бойових дій та тимчасово окупованих територіях, що є небезпечним для життя, психологічного стану та створює перешкоди для доступу до навчання за українськими Державними стандартами; освітні втрати внаслідок тривалого дистанційного навчання та обмеженого доступу до інструментів та засобів такого навчання.

Основні завдання: формування оновленої мережі закладів освіти з урахуванням демографічної та безпекової ситуації в громаді; поступове відновлення безперешкодного доступу здобувачів освіти до місць навчання; створення у закладах освіти безпечних та комфортних умов для учасників освітнього процесу; забезпечення працівників закладів освіти достатніми умовами праці, професійного розвитку та психосоціальною підтримкою; моніторинг регіонального ринку праці для формування регіонального замовлення на підготовку кваліфікованих працівників та педагогів природничо-математичного циклу.

9.2. Культура та спорт

У сфері фізичної культури та спорту в місті в 2020 році працювали 3 суб'єкта комунальної власності, 1 приватного сектору та 2 організації фізкультурно-спортивного товариства («Колос», Спартак»).

№	Назва закладу фізичної культури та спорту	Які саме послуги надає
1	Дитячо-юнацький клуб «Орля»	освітні, фізкультурно-оздоровчі
2.	КУ «Фізкультурно-спортивний комплекс «КОЛОС»» Старобільської міської ради	фізкультурно-оздоровчі, проведення спортивно-масових заходів громади, обласного рівня
3.	Старобільська дитячо-юнацька спортивна школа	Фізкультурно-оздоровчі, освітні

Спортивні об'єкти:	Кількість
Стадіони	1
Спортивні зали	1
Спортивні майданчики	2
Кількість стрільбищ, тирів	0
Плавальних басейнів	0
Тренажерних залів	2
Інші спортивні споруди	

Сфера культури відіграє значну роль у процесі відновлення історичної пам'яті, формування демократичного способу мислення, самореалізації особистості, утвердження громадського суспільства з високими гуманістичними цінностями.

Мережа установ, що створюють умови для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури для задоволення культурних потреб жителів громади включає:

1) комунальний заклад «Старобільська публічна бібліотека» Старобільської міської ради Луганської області, структурними підрозділами якого є:

- Міська бібліотека для дітей
- Дитячо-юнацька бібліотека-філія
- бібліотека-філія № 1 с. Верхня Покровка
- бібліотека-філія № 2 с. Калмиківка
- бібліотека-філія № 3 с. Курячівка
- бібліотека-філія № 4 с. Лиман
- бібліотека-філія № 5 с. Нижньопокровка
- бібліотека-філія № 6 с. Новоборове
- бібліотека-філія № 7 с. Підгорівка
- бібліотека-філія № 8 с. Толоківка (Половинкине)
- бібліотека-філія № 9 с. Проїждже
- бібліотека-філія № 10 с. Титарівка
- бібліотека-філія № 11 с. Світле

2) комунальний заклад «Міський Будинок культури імені Тараса Григоровича Шевченка», що об'єднує 11 філій у сільській місцевості;

3) Старобільська дитяча школа мистецтв – 1;

4) міський парк культури і відпочинку – 1;

У клубних закладах громади у 2021 році діяли 84 клубних формувань для різновікових груп населення: 56 аматорських колективів, в яких займалися 578 чоловік, та 25 клубів за інтересами, в яких займалися 323 учасника. Почесне звання «народний» аматорський колектив мають 10 аматорських творчих колективів, в яких займалися 123 мешканця громади. В закладах культури клубного типу працювали 52 творчих працівника, серед них 16 чоловіків та 36 жінок. Усього клубними працівниками Старобільської міської територіальної громади проведено у 2021 році 643 різних за формою та тематикою культурно-масових заходів (онлайн та офлайн): концерти, театралізовані свята, тематичні вечори, народні свята і обряди, дитячі конкурсні ігрові програми.

На території громади працювали майстри народної творчості, які впроваджували різні техніки декоративно-ужиткового мистецтва, серед яких: вишивка, бісероплетіння, флористика, в'язання, робота з природним матеріалом тощо.

Старобільська мистецька школа – заклад культури, який є базою для формування музичного світогляду та естетичного виховання маленьких мешканців громади. В школі працювало 29 викладачів, серед них 2 чоловіка та 27 жінок. Учні мистецької школи брали участь у різноманітних конкурсних заходах, не тільки міського і обласного, а й Всеукраїнського і міжнародного рівнів, здобуваючи призові місця. Контингент Старобільської мистецької школи на 01 грудня 2021 року складала 319 учнів, з яких: 90 хлопців, 229 дівчат.

Бібліотеками громади користувались понад 13,1 тисяч мешканців громади, за рік працівниками бібліотек проводилися понад 2850 заходів для різних категорій населення. В закладах культури бібліотечного типу працювали 35 працівників, серед них 1 чоловік та 34 жінки. Так, станом на 1 грудня 2021 року бібліотеки відвідали 13120 осіб, з яких: чоловіків - 2792, жінок - 3923, 6405 дітей, з яких: хлопців - 2580, дівчат-3825, культурно-масові заходи відвідали 73105 осіб, з яких: чоловіків-30325, жінок – 38550.

Пам'ятки культурної спадщини місцевого, національного чи всесвітнього значення – є світовим культурним загальнолюдським надбанням, яке створювалося багатьма поколіннями. Відношення до пам'яток культурної спадщини, їх охорона та збереження – показник цивілізованості кожного суспільства. На території Старобільської міської територіальної громади знаходиться 151 об'єкт археології, 16 пам'яток історії та 21 пам'ятка архітектури.

З початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну територія Старобільської міської територіальної громади знаходиться під тимчасовою окупацією.

Суттєвим викликом для сфери культури стало загострення проблеми забезпечення доступу до культурних послуг мешканців громади, бо війна змусила багатьох з них залишити рідні домівки та шукати прихистку в різних кутках України.

Жоден заклад культури Старобільської міської ради не відновив свою діяльність на підконтрольній українській владі території. У зв'язку з цим, Відділ культури, туризму та охорони культурної спадщини пережив трансформацію своєї діяльності, актуальним завданням якої стала ефективна комунікація з вимушено переміщеними до міста Львова мешканцями громади та забезпечення їх культурними послугами, а також їхньої інтеграції в приймаючі громади.

У Львівському гуманітарному хабі (коворкінг центрі), яким опікується Старобільська міська військова адміністрація Луганської області Відділом культури проводиться безліч цікавих, інформаційних та просвітницьких заходів до державних свят і пам'ятних дат, заходи спрямовані на національно патріотичне виховання, а також гендерно орієнтовні заходи з підтримки ментального здоров'я мешканців громади різної вікової категорії.

В інформаційному просторі Відділу культури, туризму та охорони культурної спадщини Старобільської міської ради – офіційній сторінці в соціальній мережі Facebook для мешканців громади проводиться велика кількість онлайн заходів та з метою сповіщення мешканців громади, ведеться постійний моніторинг соціо-культурних заходів, які проходять у місті Львові.

За інформацією з відкритих джерел окупаційна влада здійснює знищення бібліотечного

фонду українського видання та інше розкрадання комунального майна в закладах культури; знищені об'єкти у міському парку культури та відпочинку (дерева, кущі, об'єкти благоустрою та гойдалки тощо). Тож, попередній аналіз ймовірного стану матеріально-технічного стану закладів культури є невідомий на даний час. Після деокупації - буде потребувати значних вкладень, направлених на відновлення зруйнованого, викраденого та ліквідованого комунального майна. Постає нагальна потреба у проведенні ремонтно-реставраційних робіт об'єктів культурної спадщини міста, виготовлення облікової документації об'єктів культурної спадщини громади нового зразка, укладання охоронних договорів тощо.

9.3. Соціальний захист

Створення умов соціалізації сім'ї та молоді

Одним із пріоритетних напрямків роботи Старобільської міської ради є реалізація права кожної дитини на виховання в сім'ї, створення сприятливих умов для її повноцінного розвитку.

На обліку в Службі у справах дітей станом на 01.10.2021 року перебувало 78 дітей-сиріт та дітей; особи, діти, позбавлені батьківського піклування – 42 особи, з них: під опікою, піклуванням – 44 дітей; в прийомних сім'ях та ДБСТ – 4 дітей; в інтернатних закладах, дитячих будинках та ПТНЗ – 3 дитини.

У м. Старобільськ вживаються вичерпні заходи щодо влаштування дітей – сиріт та дітей, що залишилися без піклування батьків, до сімейних форм виховання.

Станом на 1 жовтня 2021 рік:

- ✓ опіку та піклування встановлено над 44 дітьми;
- ✓ 0 дитину влаштовано до прийомної родини нашого міста;
- ✓ 0 дітей усиновлено;
- ✓ 3 дитини влаштовано до інтернатних закладів та дитячого будинку.

На первинному обліку у Відділі «Служба у справах дітей» Старобільської міської ради, станом на 01.10.2025 року перебуває 37 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, (з них 11 – дітей-сиріт: хлопців – 5, дівчат – 6 та 26 – дітей, позбавлених батьківського піклування: хлопців – 10, дівчат – 16).

Під опікою та піклуванням знаходяться – 32 дитини-сироти, дитини, позбавлених батьківського піклування; у прийомних сім'ях перебуває – 2 дитини, позбавлених батьківського піклування; у дитячих будинках сімейного типу – 3 дитини, позбавлених батьківського піклування.

Всі діти, які перебувають на обліку у Відділі «Служба у справах дітей», влаштовані до сімейних форм виховання.

У зв'язку з військовою агресією російської федерації та тимчасовою окупацією території громади, працівники Відділу були вимушені виїхати на територію України, підконтрольній українській владі. Відділ «Служба у справах дітей» відновив свою роботу у місті Дніпро, в якому працює 3 особи (жінки).

У Старобільській міській територіальній громаді функціонує 2 прийомні сім'ї, в яких виховується 2 дитини, (з них хлопець – 1, дівчина – 1), які залишилися на тимчасово окупованій території міської територіальної громади.

Станом, на 01.10.2025 року на підконтрольній території України перебуває – 4 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. За кордоном перебуває – 2 дітей, позбавлених батьківського піклування, решта знаходиться на тимчасово окупованій території.

Відділом «Служба у справах дітей» Старобільської міської ради постійно проводиться робота щодо соціально-правового захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які тимчасово перемістилися до інших областей України та надання їм відповідної підтримки. Ведеться співпраця зі службами у справах дітей щодо захисту законних прав та інтересів переміщених дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, у тому числі постановка на квартирний облік таких дітей та соціальний супровід сімей опікунів/піклувальників, прийомних батьків. Також при взаємодії зі службами у справах дітей,

на території якої тимчасово проживають діти Старобільської міської територіальної громади здійснюються перевірки за умовами утримання та виховання дітей, а також здійснюється внесення даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей, які опинились у складних життєвих обставинах до інформаційно – аналітичної системи «Діти».

В рамках реалізації Міської програми підтримки сімей та здійснення соціального захисту дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування на 2024-2025 роки, всім дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування, які перемістилися підконтрольну територію українській владі, були вручені подарунки та солодощі до Дня захисту дітей, до Дня знань, до Дня усиновлення, до Різдвяних та Новорічних свят.

Щотижня спеціалістами Відділу «Служба у справах дітей» Старобільської міської ради проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота з мешканцями громади щодо розвитку сімейних форм виховання дітей (створення дитячих будинків сімейного типу, прийомних та патронатних сімей, влаштування дітей під опіку та піклування). В результаті одна дитина, яка перебувала у державному закладі була усиновлена. Також, один раз на квартал проводиться інформаційно-роз'яснювальний вебінар з Луганською обласною Службою зайнятості на тему «Патронатний вихователь – це спосіб працевлаштування під час війни». Спеціалістами Відділу вживаються вичерпні заходи щодо влаштування дітей – сиріт та дітей, що залишилися без піклування батьків, до сімейних форм виховання.

Для надання соціальних послуг непрацездатним громадянам похилого віку, особам з інвалідністю та особам, які опинились в складних життєвих обставинах в місті функціонує **Комунальна установа «Старобільський територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)» Старобільської міської ради** (надання соціальних послуг).

До Централізованого банку даних з проблем інвалідності внесено інформацію про 236 осіб з інвалідністю станом на 01.01.2022 року.

Для покращення якості надання соціально-побутових, медичних послуг, які надаються територіальним центром соціального обслуговування (надання соціальних послуг), працювала, до повномасштабного вторгнення РФ на територію України, мультидисциплінарна команда для комплексного обслуговування населення, в яку входили перукар, робітники з комплексного обслуговування та ремонту будинків, соціальний робітник, соціальний працівник.

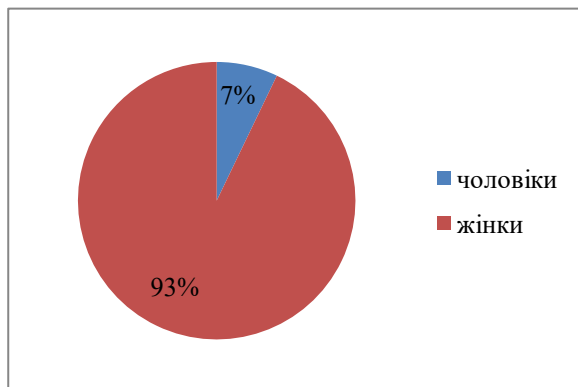
Працював обмінний фонд, який надавав у тимчасове користування громадянам громади, які не мають статусу інваліда та особам з інвалідністю, засоби пересування, інвалідне приладдя та предмети догляду за хворими. Послугами обмінного фонду скористалися 164 громадянина.

У громаді діяло Відділення комплексної реабілітації для осіб з інвалідністю та дітей групи ризику. Дане відділення розміщувалось у місті та займалось питаннями соціальної, психолого-педагогічної та фізичної реабілітації дітей з порушеннями розвитку та інвалідністю. Станом на 1 жовтня 2021 року 91 дитина віком від 0 до 18 років отримали реабілітаційні послуги у відділенні реабілітації 91 з них 61 дитина групи ризику та 4 дитини із загального числа відносяться до категорії ВПО, Вартість обслуговування однієї дитини у звітному періоді становила 6983 грн. на місяць.

З метою розширення напрямків роботи відділення реабілітації рішенням сесії Старобільської міської ради від 23.12.2020 року №3/40 затверджена комплексна міська Програму соціального захисту і реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями на 2021-2023 роки.

В Старобільській міській територіальній громаді створено **Комунальну установу «Старобільський міський центр соціальних служб» Старобільської міської ради (далі – Центр)**, діяльність якої спрямовано на раннє виявлення, облік та здійснення соціального супроводу сімей, дітей та молоді, що опинилися в складних життєвих обставинах.

В банку даних потенційних отримувачів соціальних послуг, станом на 01.11.2021 перебуває 1224 сім'ї з них 540 сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах де чинники СЖО визначені відповідно до постанови КМУ від 01.06.2020 № 587 «Про організацію надання соціальних послуг».

На 01.10.2021 соціальними послугами охоплено 469 сімей (чоловіки – 279, жінки – 452), в них 673 діти (329 хлопців, 344 - дівчинки).

Відповідно до гендерного розподілу у Центрі працювало станом на 01.01.2022 – 1 чоловік і 13 жінок.

При Центрі діяла - Служба соціальної роботи в громаді та 2 спеціалізовані формування «Мобільний пункт соціальної роботи» та «Мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим особам від домашнього

насильства та/або насильства за ознакою статі», діяльність яких покликана на виконання заходів згідно Додатку до Програми.

Всього в банку даних потенційних отримувачів соціальних послуг - 1224 сім'ї, які мешкають на території Старобільської МТГ, станом на 01.01.2022

Сім'ї з дітьми та особи, які опинилися в складних життєвих обставинах, які перебувають в банку даних потенційних сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах Старобільського МЦСС (1 224 сім'ї станом на 01.01.2022), а саме:

- 63 сім'ї, в яких зафіксовано факт домашнього насильства;
- 1 сім'я, у яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав;
- сім'ї, у яких виховуються діти з інвалідністю (133 діти);
- одинокі матері, які отримують державну соціальну допомогу на дітей (у 2021 р. – 238 сімей);
- малозабезпечені сім'ї з дітьми (90 отримувачів державної допомоги);

- сім'ї, де триває процес розлучення батьків і вирішується спір між матір'ю та батьком щодо визначення місця проживання дітей, участі батьків у їх вихованні (10 сімей);

- прийомні сім'ї, ДБСТ та сім'ї, дітей з яких влаштовано в сім'ю патронатного вихователя – сім'ї, діти з яких перебувають у закладах інституційного догляду та виховання (5 сімей, 8 дітей);

- діти, які перебувають на вихованні в сім'ях опікунів, піклувальників, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу та особи з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування (33 сім'ї, 43 дитини та 28 осіб);

- внутрішньо-переміщені сім'ї (60 сімей);

- сім'ї з дітьми, які отримали статус «Дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройного конфлікту» (169 сімей, в них 303 дитини);

- учасники антитерористичної операції та особи, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

Після 24.02.2022 року комунальні установи «Старобільський міський центр соціальних служб» та «Старобільський територіальний центр соціального обслуговування не відновили свою діяльність на території, підконтрольній Уряду України. Після деокупації нагальним є питання відновити надання послуг, які надаються зазначеними установами.

Пенсійне забезпечення

Станом на 01.10.2021 року кількість пенсіонерів, що отримують пенсію складає 27 611 осіб (на 01.01.2021 р. – 28025 особи), в тому числі 16 537 жінок (на 01.01.2021 р. – 16 834 жінок) та 11 074 чоловіків (на 01.01.2021 р. – 11 191 чоловіків). Із загальної кількості пенсіонерів, що отримують пенсію, 15 160 внутрішньо переміщені особи, або 54,9%.

Облік пенсіонерів (станом на 01.10.2021)

Категорія	Кількість	Одиниця виміру
Чисельність пенсіонерів	27 611	осіб
у тому числі:		
За віком	23 059	осіб
По інвалідності	2 089	осіб
За вислугою років	580	осіб
Виплата пенсій, соціальних допомог		
Середній розмір пенсій	4 669,00	грн.

Чисельність працюючих пенсіонерів складає 4 383 осіб (на 01.01.2021 р. – 4 680 осіб), у тому числі 2 669 жінки (на 01.01.2021 р. – 2 850 жінки) та 1 714 чоловіка (на 01.01.2021 р. – 1830 чоловіків). Чисельність працюючих пенсіонерів у порівнянні з початком року зменшилась на 6,8 %, у тому числі працюючих жінок – на 6,8 %, працюючих чоловіків – на 6,8 %

Чисельність працюючих інвалідів становить 2 089 осіб (на 01.01.2021 р. – 2 120 осіб), у тому числі 1 272 жінки (на 01.01.2021 р. – 1291 жінки) та 817 чоловіків (на 01.01.2021 р. – 829 чоловіків). Чисельність працюючих інвалідів у порівнянні з початком року зменшилась в 1,015 рази, у тому числі працюючих жінок-інвалідів – в 1,015 рази, працюючих чоловіків-інвалідів – в 1,015 рази.

9.4. Мережа закладів охорони здоров'я

Відповідно до Четвертої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4), проведеної спільними зусиллями Світового банку, Уряду України, Європейської комісії та Організації Об'єднаних Націй за підтримки інших партнерів, станом на 31 грудня 2024 року **потреби** у відновленні сфери охорони здоров'я області складають **1,040** млрд дол.

США. Обсяг завданої **шкоди** по області оцінено в **194,4** млн дол. США. Прямі **збитки** сягнули **1,089** млрд дол. США.

Медичну допомогу населенню громади надають:

комунальне некомерційне підприємство «Старобільська міська багатoproфільна лікарня»;

комунальне некомерційне підприємство «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Старобільської міської ради Луганської області.

Комунальне некомерційне підприємство «Старобільська міська багатoproфільна лікарня» (далі – НКП «Старобільська БЛ»)

Місткість лікарні станом на 2020 рік

	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Проектна потужність/лі жок	Наповнені сть
1	Терапевтичне відділення (вул. Монастирська, 67)	1905	40	906
2	Кардіоневрологічне відділення (вул. Монастирська, 67)	1969	40	897
3	Дитяче відділення (вул. Монастирська, 67)	1905	20	402
5	Хірургічне відділення № 2 (офтальмологічні та отоларингологічні ліжка (вул. Монастирська, 67)	1974	30	460
7	Інфекційне відділення (вул. Монастирська, 67)	1905	30	627
8	Хірургічне відділення № 1 (хірургічні, травматологічні та урологічні ліжка) (вул. Монастирська, 67)	1974	45	1253
9	Акушерсько-гінекологічне відділення	1993	30	676

Протягом 2020 року в рамках виконання міських цільових програм виконано:

1. Придбано обладнання для проведення лабораторних досліджень методом полімеразної ланцюгової реакції на суму 4423,4 тис. грн.;
2. Придбано дентальний рентгенографічний апарат на суму 127,0 тис. грн.;
3. Придбано кисневих концентраторів для лікування хворих на гостру респіраторну хворобу COVID-19 в кількості 19 шт. на суму 810,0 тис. грн.;
4. Придбано комп'ютерів для впровадження ведення електронних медичних записів в електронній системі охорони здоров'я в кількості 30 шт. на суму 265,4 тис. грн.;
5. Придбано апаратів штучної вентиляції легень в кількості 2 шт. на суму 317,5 тис. грн.
6. Придбано відеоларингоскопів в кількості 2 шт. на суму 200,0 тис. грн.;
7. Придбано відеобронхоскоп на суму 352,8 тис. грн.
8. В рамках програми «Велике будівництво» була проведена реконструкція частини будівлі хірургічного корпусу під відділення невідкладної медичної допомоги лікарні на суму 5999,9 тис. грн.;
9. Придбано 2 службових квартири для лікарів на загальну суму 820,4 тис. грн.

В стаціонарних відділеннях лікарні було проліковано 5 293 особи, з них 705 дітей у віці до 17 років. Кількість пролікованих хворих по відділенням виглядає наступним чином:

- пологове - 361 особа, з них дітей віком до 17 років -10
- гінекологічне - 315 осіб, з них дітей до 17 років - 9
- терапевтичне - 906 осіб, з них дітей до 17 років - 2
- кардіологічне - 412 осіб, з них дітей - 0
- неврологічне - 485 осіб, з них дітей - 0
- інфекційне - 627 осіб, з них дітей віком до 17 років -169

- хірургічне - 705 осіб, з них дітей віком до 17 років - 29
- травматологічне - 299 осіб, з них дітей до 17 років - 51
- урологічне - 249 осіб, з них дітей віком до 17 років - 3
- офтальмологічне - 401 особа, з них дітей віком до 17 років - 20
- отоларингологічне - 59 осіб, з них дітей віком до 17 років - 12
- дитяче - 402 особи
- відділення анестезіології та інтенсивної терапії - 72 особи, з них дітей віком до 17 років - 3.

В лікарні працювало 454 особи, з них жінок – 385 осіб, чоловіків – 69 осіб. Лікарів працювало 89 осіб, з них жінок – 56 осіб, чоловіків – 33 особи. Середнього медичного персоналу працювало 187 осіб, з них жінок – 182 особи, чоловіків – 5 осіб. Молодшого медичного персоналу працювало 103 особи, з них жінок – 103 особи, чоловік – 0 осіб. Іншого персоналу працювало 75 осіб, з них жінок – 44 особи, чоловіків – 31 особа. В лікарні працювало 30% лікарів пенсійного віку, у яких вже відсутня мотивація до саморозвитку та отримання нових знань та навичок, ефективність їх роботи дуже низька (не можуть чергувати в нічний час за станом здоров'я, тривале знаходження на листках тимчасової непрацездатності). У 40% лікарського персоналу атестаційна категорія нижче II, що не дивлячись на формальність цих показників, є свідченням необхідності проведення додаткових внутрішніх тренінгів за професійними тематиками.

Динаміка кадрового складу КНП «Старобільська БЛ», осіб

Посада	2020	2025
Лікар	89	23
Середнього медичного персоналу	187	12
Молодшого медичного персоналу	103	-
Інший персонал	75	-
усього	454 (ч – 69, ж – 385)	45

У зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти суверенної держави України, тимчасовою окупацією території громади, відповідно до Розпорядження Старобільського міського голови від 14.06.22. №125 «Про тимчасове місцезнаходження закладу охорони здоров'я на час воєнного стану» Старобільської міської ради Луганської області» Комунальне некомерційне підприємство «Старобільська багатопрофільна лікарня» тимчасово змінила місце надання послуг і з 01.07.2022 року провадить свою діяльність у м. Дніпро.

Продовж III-IV кварталів 2022 року медичний заклад проваджував свою діяльність та надавав медичну допомогу в рамках програми медичних гарантій за 9 пакетами. 2023 році медичний заклад надавав медичну допомогу в рамках програми медичних гарантій за пакетом «Забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги населенню, яке знаходиться на території, яка перебуває в тимчасовій окупації».

Починаючи з березня 2023 р в закладі була сформована мобільна медична бригада, лікарі якої надають медичну допомогу в місцях компактного проживання ВПО. Лікарі КНП «Старобільська БЛ» пройшли спеціалізоване навчання на платформі Академії НСЗУ за темою «Ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги із використанням керівництва mhGAP» та надають таку допомогу.

У 2024 році медичний заклад надавав медичну допомогу в рамках програми медичних гарантій за 10 пакетами. В IV кварталі 2024 року адміністрацією КНП «Старобільська БЛ» було орендовано додаткові площі та проведено ремонтні роботи для облаштування Центру амбулаторної реабілітації, придбано відповідне реабілітаційне обладнання та залучено кадри згідно умов НСЗУ щодо програми медичних гарантій за пакетом «Реабілітаційна допомога дорослим та дітям у амбулаторних умовах». В грудні 2024 року розпочато клінічну роботу за напрямком фізичної реабілітації, а саме: відновлення після травм; реабілітація після інсультів;

реабілітація пацієнтів кардіологічного профілю; реабілітація пацієнтів ортопедичного профілю; сенсорно-інтегративна терапія; психологічна реабілітація; спортивна реабілітація; ерготерапія;

З 2025 року для покращення надання медичної допомоги в рамках пакету «Профілактика, діагностика, спостереження та лікування в амбулаторних умовах» в закладі наявні 8 ліжок денного стаціонару. Заклад надає медичну допомогу в рамках програми медичних гарантій за 10 пакетами.

В закладі проходять заочну частину інтернатури 2 інтерни Луганського державного медичного університету за спеціальностями: «отоларингологія», «акушерство та гінекологія».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 02 серпня 2024 року №881 «Деякі питання забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб» наказом генерального директора КНП «Старобільська БЛ» до штатного розпису внесено зміни, згідно з якими введено нову посаду — «Фахівець із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб».

За період провадження діяльності за новим місцем надання послуг за 9 місяців 2025 року лікарі КНП «Старобільська БЛ» надали медичну допомогу більше ніж 11 766 пацієнтам (з них 68 військовослужбовців та ветеранів і 37 членів їх сімей). З них 10 096 пацієнтів отримали консультації лікарів та амбулаторне лікування, проведено 882 хірургічних процедури та оперативних втручань, 1729 пацієнтів пройшли діагностичні інструментальні обстеження (ультразвукова діагностика, фіброгастродуоденоскопія, колоноскопія, електрокардіографія), надано психологічну допомогу 548 пацієнтам, реабілітаційну допомогу отримали 156 осіб (з них 26 військовослужбовців та ветеранів). Мобільна медична бригада надає постійну паліативну допомогу 19 важкохворим невиліковним пацієнтам за місцем їх проживання та медичну допомогу в місцях компактного проживання ВПО (за 9 місяців 2025 року надано медичну допомогу 905 ВПО). Значна частина пацієнтів медзакладу є мешканцями саме Старобільської міської територіальної громади.

Комунальне некомерційне підприємство «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Старобільської міської ради Луганської області (далі - КНП «Старобільський ЦПМСД»).

У КНП «Старобільський ЦПМСД» є одним з найбільших центрів за кількістю лікарів первинної ланки у Старобільському районі.

Рішенням п'ятої сесії восьмого скликання Старобільської міської ради Луганської області № 5/3 від 12 січня 2021 року були прийняті права засновника Комунального некомерційного підприємства «Старобільський центр первинної медико-санітарної допомоги» Старобільської міської ради Луганської області, код ЄДРПОУ 38325425.

До мережі закладу належать лікувально-профілактичні підрозділи, це 8 амбулаторій та 12 ФП:

- Старобільська міська лікарська амбулаторія загальної практики сімейної медицини №1, 92703, Луганська область, м. Старобільськ, вул. Слобожанська, 21, 22.
- Старобільська міська лікарська амбулаторія – загальної практики сімейної медицини № 2. 92700, Луганська обл., м. Старобільськ, вул. Набережна, 20.
- Калмиківська сільська лікарська амбулаторія загальної практики - сімейної медицини. 92711, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Калмиківка, вул. Аграрна, 25.
- Світлівський фельдшерський пункт. 92710, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Світле, вул. Центральна, 1.
- Новоборовський фельдшерський пункт. 92712, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Новоборове, вул. Аграрна, 49.
- Лиманська сільська лікарська амбулаторія загальної практики -сімейної медицини. 92720, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Лиман, вул. Шкільна, 1в.
- Проїжджанський фельдшерський пункт. 92722, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Проїждже, вул. Центральна, 44а.

- Проказинський фельдшерський пункт. 92723, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Проказине, вул. Шкільна, 4.
- Верхньопокровська сільська лікарська амбулаторія загальної практики - сімейної медицини. 92713, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Верхня Покровка, вул. Центральна, 144.
- Нижньопокровський фельдшерський пункт. 92714, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Нижньопокровка, вул. Садова, 22.
- Шульгинська сільська лікарська амбулаторія загальної практики - сімейної медицини. 92764, Луганська область, Старобільський р-н, с. Шульгинка, вул. Центральна, 12к.
- Байдівський фельдшерський пункт. 92763, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Байдівка, вул. Красна 4а.
- Хворостянівський фельдшерський пункт. 92752, Луганська обл. Старобільський р-н, с. Хворостянівка, вул. Миру 11,
- Лозовівський фельдшерський пункт. 92753, Луганська обл. Старобільський р-н, с. Лозовівка, вул. Миру, б.98.
- Малохатський фельдшерський пункт. 92755 Луганська обл. Старобільський р-н, с. Малохатка, вул. Центральна, б. 4.
- Підгорівська сільська лікарська амбулаторія загальної практики-сімейної медицини. 92723, Луганська область, Старобільський р-н, с. Підгорівка, ул. Чкалова, 64б.
- Курячівський фельдшерський пункт. 92724, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Курячівка, вул. Центральна, 58.
- Толоківська (Половинкинська) сільська лікарська амбулаторія – загальної практики сімейної медицини. 92760, Луганська область, Старобільський р-н, с. Половинкине, площа Дружби, 17а.
- Титарівський фельдшерський пункт. 92750, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Титарівка, вул. Шкільна, 16 а.
- Новоселівський фельдшерський пункт. 92751, Луганська обл., Старобільський р-н, с. Новоселівка, вул. Горького, 19 а.

Медичну допомогу населенню надавало 27 лікарів і 70 молодших фахівців з медичною освітою.

КНП «Старобільський ЦПМСД» до повномасштабного вторгнення обслуговував населення у кількості 47 000 чоловік.

У зв'язку з тимчасовою окупацією Старобільської міської територіальної громади з метою організації провадження господарської діяльності, спрямованої на виконання статутних завдань зазначеного комунального підприємства щодо надання населенню медичної допомоги, розпорядженням міського голови Старобільської міської рада Луганської області № 127 від 25.07.2022 року визначено тимчасове місцезнаходження КНП «Старобільський ЦПМСД» та його структурних підрозділів, за адресою: Рівненська область, місто Рівне, до припинення (скасування) воєнного стану в Україні, або звільнення території Старобільської міської територіальної громади. Діяльність амбулаторій та ФП на ТОТ Старобільської громади тимчасово призупинена.

Все майно залишилося на окупованій території. Збитки прорахувати не можливо.

Станом на вересень 2025 року в КНП «Старобільський ЦПМСД» працює 21 працівник (за штатним розписом – 160,75 шт. од.), у тому числі:

- 7 лікарів (за штатним розписом - 37 шт. од.).
- 1 лікар – інтерн ЗПСМ.
- 4 медичні сестри (за штатним розписом – 72,5 шт. од.).
- 2 працівника адміністративного підрозділу;
- 7 інших.

Два працівника КНП «Старобільський ЦПМСД» проходять службу в Збройних силах України за контрактом.

З моменту релокації закладу з липня 2022 року по вересень 2025 року підприємство

переукладає декларації на нове місце надання послуг та має 3667 діючих декларацій.

Лікарі КНП «Старобільський ЦПМСД» обслуговують ВПО Луганщини на базі гуманітарних хабів, які розташовані за адресою м. Рівне, вул. Кавказька, 9А та м. Київ, вул. Рене Декарта, 14. Також лікарі Центру ведуть прийом ВПО не тільки з Луганської області, а і з Донецької, Херсонської, Харківської та Миколаївської області на базі хабу Громадської організації «ВПО України» Рівненщина за адресою м. Рівне, вул. Соборна, 34.

На 2025 рік КНП «Старобільський ЦПМСД» підписані договори з НСЗУ за пакетами «Первинна медична допомога» та включених в нього додаткових послуг: «Супровід і лікування дорослих та дітей з психічними розладами на первинному рівні медичної допомоги» та «Супровід та лікування дорослих та дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги», № 50 «Забезпечення кадрового потенціалу системи охорони здоров'я шляхом організації надання медичної допомоги із залученням лікарів-інтернів» та за експериментальним проектом «Розширені послуги з первинної медичної допомоги окремим категоріям осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України».

З початку повномасштабного вторгнення рф в Україну територія Старобільської міської територіальної громади знаходиться під тимчасовою окупацією. За інформацією з відкритих джерел окупаційна влада незаконно використовує майно закладів охорони здоров'я Старобільської громади, частина майна вивезена. Тож, попередній аналіз ймовірного матеріально-технічного стану закладів охорони здоров'я на час деокупації буде потребувати обстеження, інвентаризації, значних вкладень, направлених на відновлення зруйнованого, викраденого та ліквідованого комунального майна. У той же час, актуальним є питання кадрового забезпечення медичними працівниками на деокупованій території громади для наявної кількості населення.

10. СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

До повномасштабного вторгнення рф на територію України та тимчасової окупації громади, на території Старобільської міської територіальної громади проводились роботи щодо поліпшення екологічного стану навколишнього природного середовища. Реалізовувалися заходи відповідних регіональних та місцевих програм, які спрямовані були на зменшення забруднення водного басейну, поліпшення якості питної води, впорядкування поводження з твердими побутовими відходами.

З метою покращення санітарного стану населених пунктів ради, екологічної, демографічної ситуації в громаді, створення умов захисту і відновлення сприятливого для життєдіяльності людини довкілля були розроблені та затверджені міські програми благоустрою, охорони навколишнього природного середовища.

Основними заходами вищезначених Програм є:

1. Розробити і здійснити ефективні та комплексні заходи з утримання територій населених пунктів у належному стані, їх санітарного очищення, збереження об'єктів загального користування, а також природних ландшафтів, інших природних комплексів і об'єктів;
2. Організувати належне утримання і раціональне використання територій, будівель, інженерних споруд та об'єктів рекреаційного, природоохоронного, оздоровчого, історико-культурного, іншого призначення;
3. Створити умови для реалізації прав суб'єктами господарювання у сфері благоустрою населених пунктів;
4. Здійснити заходи з благоустрою населених пунктів, озеленення та утримання в належному стані садиб, дворів, парків, площ, вулиць, кладовищ, братських могил, обладнання дитячих і спортивних майданчиків, ремонту шляхів і тротуарів, інших об'єктів;
5. Організувати проведення робіт з ремонту та реконструкції об'єктів благоустрою комунальної власності;

6. Ліквідація несанкціонованих (стихійних) сміттєзвалищ.
7. Санітарна очистка кладовищ.
8. Впорядкування поводження з твердими побутовими відходами та ін.

Атмосферне повітря

Спостереження за якістю атмосферного повітря систематично здійснювався за допомогою посту станції спостереження.

Визначався вміст чотирьох основних домішок: завислих речовин (пилу), діоксиду сірки, оксиду вуглецю, діоксиду азоту, а також восьми важких металів: заліза, кадмію, мангану, міді, нікелю, свинцю, хрому, цинку.

Викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря у 2020 році, т

	Область	Старобільський район
Обсяги викидів забруднюючих речовин – усього, т	35534,4	238,7
У тому числі:		
Діоксиду сірки	8865,5	25,2
Діоксиду азоту	4921,0	3,8

На території громади найбільшими забруднювачами довкілля (в контексті найбільшого впливу на стан повітряного басейну) є: транспорт та промислові підприємства.

До основних антропогенних джерел забруднення атмосфери належать: теплове устаткування; промислові підприємства, всі види транспорту.

Однією з основних причин забруднення атмосферного повітря є низький рівень оснащення джерел викидів пилогазоочисним обладнанням. Значно впливає на забруднення атмосфери відсутність установок по вловлюванню газоподібних сполук, а саме: діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, летючих органічних сполук та інших.

Науково-технічний прогрес, який торкнувся всіх сторін суспільного життя, значні темпи розвитку виробництва, урбанізація населених пунктів, збільшення щільності населення значно розширили масштаби згубної діяльності людини на навколишнє природне середовище. Цей вплив має негативні наслідки, які відображаються і на зменшенні кисню в атмосфері, і на погіршенні гідрологічного режиму планети та її клімату.

Природні ресурси в багатьох випадках є спільними і вплив на їх стан з боку однієї з держав може безпосередньо зачіпати інтереси інших, або й інтереси всього міжнародного співтовариства.

Для поліпшення атмосферного повітря необхідно передбачити максимально можливе дендрологічне оформлення парків та скверів; озеленення територій санітарно-захисних зон промислових підприємств та придорожніх територій рядовою посадкою високих дерев з широкою та густою кроною, а знизу кущами. Такий спосіб висадки придорожніх зелених смуг шириною 25-30 м із липи, клену, тополі знижують концентрацію окису вуглецю та сірки в житловій зоні в 1,5-2 рази. Позитивно впливають на якість повітря лісові масиви, які розташовані на околицях міста, їх основна маса знаходиться на сході.

Серед системи заходів спрямованих на запобігання атмосферних забруднень, виділяють декілька основних груп: до першої групи відносять заходи, спрямовані на скорочення валових викидів забруднювачів в атмосферу. Це заходи технічного, економічного і юридичного характеру: вдосконалення технологічних процесів промислових підприємств; орієнтація на екологічно безпечні джерела виробництва електроенергії (вітрові, геліо-, припливні-, гідроелектростанції); покращення карбюрації палива, перехід транспортних засобів на екологічно безпечні види палива.

Охорона водних ресурсів

Згідно до вимог статті 87 Водного Кодексу України для створення сприятливого режиму водних об'єктів, попередження їх забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколоводних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку вздовж річок, морів та навколо озер, водосховищ і інших водойм встановлюються водоохоронні зони.

Міської програмою по охороні навколишнього природного середовища на території Старобільської територіальної громади на 2021 рік були передбачені заходи щодо:

- охорони підземних вод та ліквідації джерел їх забруднення;
- відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, а також заходи для боротьби з шкідливою дією вод (біологічна меліорація водних об'єктів, винесення водоохоронних зон в натуру, упорядкування джерел, очищення русел від дерев, що потрапили до них внаслідок проходження весняних повеней, будівництво протиповеневих водосховищ і дамб тощо).

Поводження з відходами

Збір та вивіз твердих побутових відходів (далі ТПВ) спеціалізованим автотранспортом з території міської ради здійснює КП «БЛАГОУСТРІЙ м. Старобільськ». Обеззаражуються відходи на міському полігоні твердих побутових відходів, що знаходиться на землях Старобільського району.

Міської програмою по охороні навколишнього природного середовища на території Старобільської територіальної громади на 2021 рік були передбачені заходи щодо:

- будівництва, розширення та реконструкції споруд, придбання та впровадження установок, обладнання та машин для збору, транспортування, перероблення, знешкодження та складування побутових, сільськогосподарських і промислових відходів виробництва, кубових залишків;
- будівництва, розширення та реконструкцію установок, виробництв, цехів для одержання сировини або готової продукції з відходів виробництва та побутових відходів;
- забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів та небезпечних хімічних речовин, у тому числі непридатних або заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин.

Залишається не вирішеним питання роздільного збирання ТПВ для подальшої переробки та зменшення об'ємів їх утворення. Окремо стоїть проблема збирання для подальшої утилізації відпрацьованих енергозберігаючих ламп та елементів живлення.

Цивільний захист

Діяльність місцевої ланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Старобільської міської територіальної громади Луганської області спрямована на забезпечення захисту населення, територій навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій шляхом запобігання таким ситуаціям, ліквідацію їх наслідків і надання допомоги постраждалим у мирний час та в особливий період.

На місцевому рівні у сфері цивільного захисту проводились заходи щодо:

- запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та зменшення ризику їх виникнення;
- створення і використання матеріальних резервів для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- підготовка керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту, та населення до дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

У 2021 року проведено два засідання місцевої комісії з питань техногенно- екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій, де розглядалися питання розробки плану роботи комісії на рік та заходи з запобігання виникнення лісових та степових пожеж, створено штаб з безпечного проходження пожежонебезпечного періоду на території громади.

Від 31.05.2021 року розроблено та погоджено Положення про місцеву ланку територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту.

Розпорядженнями міського голови створено розрахунково-аналітичну групу, місцеві спеціалізовані служби цивільного захисту, місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій, комісію з питань евакуації, номенклатуру та обсяги матеріального резерву громади, план основних заходів цивільного захисту на 2021 рік.

У Навчально-методичному центрі цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Луганської області у 2020 році пройшли навчання 12 співробітників виконавчого комітету Старобільської міської ради (начальники відділів та міський голова).

Для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникають на водних об'єктах щороку у травні Луганською комунальною установою «Обласна рятувально-водолазна служба» проводилось обстеження акваторії дна міського пляжу (перехрестя вулиць Гаршина-Набережна м. Старобільськ) та складався відповідний паспорт. На засіданні виконкому міської ради визначалось місце відпочинку населення на воді та затверджувались заходи запобігання загибелі людей протягом купального сезону. На території громади діяло щороку Програма запобігання загибелі людей на водних об'єктах на території Старобільської міської територіальної громади.

Для запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру розроблено та затверджено на сесії міської ради від 23.12.2020 року № 3/14 Міську програму запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, стихійного лиха та небезпечних природних явищ на території Старобільської міської територіальної громади на 2021-2025 роки.

На території міської територіальної громади є сільські населені пункти розташовані на відстані понад 15 кілометрів від пожежно-рятувальної частини, значна їх віддаленість у поєднанні з неякісним дорожнім покриттям призводить до того, що час слідування пожежного розрахунку до місця виклику складає понад 20 хвилин, внаслідок чого знижується рівень безпеки населення і захищеності територій від наслідків надзвичайних ситуацій та пожеж.

Створення пожежно-рятувальних підрозділів, центрів безпеки громадян в населених пунктах громади дозволить знизити ризик виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, мінімізувати збитки під час виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасно та якісно проводити невідкладні відновлювальні роботи і заходи, спрямовані на ліквідацію надзвичайних ситуацій, забезпечити час реагування на надзвичайні ситуації до 20 хвилин. З метою захисту населення і територій від пожеж, забезпечення техногенної та пожежної безпеки на території сільських населених пунктів Калмиківського, Новоборівського та Світлівського старостинських округів Старобільська міська рада Луганської області була прийнята «Програма створення «Центру безпеки громадян» на території села Калмиківка Старобільської міської територіальної громади в 2022-2023 роках»

Протягом десяти місяців 2021 року проведено 9 засідань місцевої комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій Старобільської міської територіальної громади, які оформлені протокольними рішеннями.

Забезпечено виконання Плану заходів щодо попередження та ліквідації пожеж у природних екосистемах Старобільської МТГ в пожежонебезпечний період. Проводилась профілактично-роз'яснювальна робота серед населення громади про необхідність дотримання правил пожежної безпеки та недопущення палів сухою, сміття, листя та ін. Забезпечено співпрацю з даного питання з Старобільським РУ ГУ ДСНС України у Луганській області та Старобільським РУП ГУ НП України у Луганській області. Проводилась робота в даному напрямку і поліцейськими офіцерами громади.

З метою підготовки до проходження осінньо-зимового періоду щороку збиралась інформація щодо наявності та справності техніки на підприємствах, установах, організаціях та фермерських господарствах, яка може бути задіяна для реагування на надзвичайні події та ситуації, пов'язані з сніговими заметами, ожеледицею та ін.

Проводилась робота щодо організації пунктів обігріву на території громади з метою

недопущення травматизму та летальних випадків під час різкого зниження температури повітря.

Аналіз екологічної ситуації внаслідок військових дій

Військова агресія російської федерації, яка розпочалась у 2014 році, та подальша ескалація військових дій у 2022 році призвела до серйозних екологічних наслідків. Активні воєнні дії, бомбардування та горіння об'єктів промисловості, енергетики, нафтобаз спричиняють утворення великих обсягів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Забруднене повітря не має кордонів, забруднюючі речовини можуть переноситися на великі відстані та осідати. Є також низка токсичних елементів, як оксид сірки й азоту, що під час окислення можуть призвести до кислотних дощів. Вони можуть змінювати рН ґрунту, викликати опіки рослин, слизових тканин дихальних органів людини, птахів, ссавців і так далі.

Під час детонації ракет та артилерійських снарядів утворюється низка хімічних сполук: чадний газ (CO), вуглекислий газ (CO₂), водяна пара (H₂O), бурий газ (NO), закис азоту (N₂O), діоксид азоту (NO₂), формальдегід (CH₂O), пари ціанистої кислоти (HCN), азот (N₂), а також велика кількість токсичної органіки, окислюються навколишні ґрунти, деревина, дернина, конструкції.

Через окупацію області та проведення активних бойових дій призупинився процес моніторингу, звітності та верифікації даних, відсутня логістика досліджень. Це не дозволяє отримати достовірні дані про фактичний стан навколишнього природного середовища в повному обсязі.

За даними дослідження основних наслідків російського вторгнення для клімату, яке провели українська екологічна організація Екодія спільно з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, а також з ініціативою Initiative on GHG accounting of war, викиди парникових газів, спричинені військовими діями, відбудовою будівель, ландшафтними пожежами, пошкодженням енергетичної інфраструктури, переміщенням біженців, збільшилися у 2020 році ще на 30%, або на 55 млн тонн CO₂-еквіваленту, довівши загальний обсяг емісії парникових газів до 230 МтCO₂ від моменту початку повномасштабного вторгнення. Лісові пожежі, спричинені війною, різко посилюються у 2024 році, більш ніж удвічі збільшивши площу випалених територій з середньорічного показника 38,3 тис. га за попередні два роки до 92,1 тис. га у 2024 році в Україні (джерело - https://en.ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2025/02/20250224_ClimateDamageWarUkraine36monthsENprelim-1.pdf).

За даними Центру громадського здоров'я МОЗ України, довкілля напряму та опосередковано впливає на стан здоров'я людини. Стан повітря, яким людина дихає, води, яку п'є, землі, на якій вирощує їжу, — це реальні фактори, що напряму впливають на тривалість і якість життя. Україна з потенційно замінованою територією у 176 тисяч км² є найбільш замінованою державою світу. На українській території залишаються чимало нерозірваних боєприпасів, які загрожують і людям, і тваринам. Вирви від вибухів, окопи, токсичні речовини від ракет і пересування важкої техніки — усе це і не тільки негативно впливає на якість ґрунтів і безпечність вирощеної продукції. Унаслідок війни в Україні понад 5 мільйонів гектарів сільськогосподарських угідь є непридатними для використання. Унаслідок обстрілів щороку в Україні спалахують тисячі гектарів лісу. За даними Об'єднаного дослідницького центру Європейської комісії, у 2024 році в Україні згоріло 965 тисяч гектарів лісів (джерело - <https://phc.org.ua/news/viyna-scho-znischue-vse-zhive-u-den-dovkilliya-govorimo-pro-ekologichni-naslidki-rosiyskoi>).

За даними д.е.н., с.н.с Інституту агроєкології і природокористування НААН ПАЛЯНИЧКО Ніни, станом на 2022 рік у Луганській області відтворення лісів потребується на площі 2566 га (джерело - науково-практична конференція «Екологічна і біологічна безпека в умовах війни: реалії України», Київ, 19-20 липня 2023, С.93, https://www.agroeco.org.ua/wp-content/uploads/Publications/zbirnyky_conferentsii/Zbirnyk%20lipen%20warm.pdf).

За даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, станом на вересень 2025 року, в Україні площа засмічених земель становить 24 196 187 м², забруднених

грунтів – 1228070 м²; маса забруднюючих речовин, що потрапила у водні об'єкти становить 77,940 тонн, маса сторонніх предметів, матеріалів, відходів та/або інших речовин у водних об'єктах – 42 363 534 кг; площа згорілих лісів та інших насаджень дорівнює 108 400 га, маса викидів в атмосферне повітря склало 76 531404 тонн (джерело - <https://ecozaagroza.gov.ua/>).

Отже, розглядаючи наслідки впливу воєнних дій на території України на навколишнє середовище, можна виділити три основні напрямки:

1. Безпосереднє масове потрапляння в довкілля токсичних хімічних речовин, які є продуктами використання військової техніки і компонентами боєприпасів, вибухівки, ракет та ракетного палива;

2. Знищення довкілля через фізичний вплив: пожежі, вибухи, пошкодження ґрунту тощо;

3. Руйнування довкілля через техногенні катастрофи, спричинені обстрілами промислових підприємств (масові викиди аміаку, хлору, азотної кислоти та ін.) (джерело - Наслідки для довкілля війни росії проти України, 2022 - Електронне науково-популярне видання УКРАЇНА, ШКОДА ДОВКІЛЛЮ, ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ, С.73, <https://cleanair.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/cleanair.org.ua-war-damages-ua-version-04-low-res.pdf>).

Збитки за забруднення атмосферного повітря станом на 17.03.2025 року, визначені Державною екологічною інспекцією у Луганській області з початку агресії російської федерації, відповідно до Методики розрахунку неорганізованих викидів забруднюючих речовин або суміші таких речовин в атмосферне повітря внаслідок виникнення надзвичайних ситуацій та/або під час дії воєнного стану та визначення розмірів завданої шкоди, затвердженої наказом Міндовкілля від 13.04.2022 № 175, складають – 298784252,119 тис. грн., у тому числі від горіння нафти, нафтопродуктів та газу в кількості 8019,96 т – 324711,905 тис. грн., від згорілих лісів та інших насаджень на площі 43472,38 га – 298416403,111 тис. грн., від загорання інших об'єктів на площі 124330,00 м² – 43137,103 тис. грн.

Існує значний ризик потрапляння забруднюючих речовин з поверхневим стоком у водні об'єкти. Більше того, немає даних про умови зберігання залишків хімічних речовин, що використовувалися у виробництві. Серед інших загроз – каналізаційні стоки, що надходять самопливом в Айдар та інші малі річки на території громади; сміття та фільтрат звалищ побутових відходів, які ніхто не прибирає, а також стихійні поховання, здійснені без дотримання санітарних вимог; втручання окупаційною владою у джерела водозабору для міста. Це загрожують якості та запасам питної води, спричиняє забруднення водойм, які є джерелами водопостачання для промислових, комунальних підприємств та окремих домогосподарств.

Збитки, заподіяних внаслідок забруднення та/або засмічення вод, самовільного користування водними ресурсами станом на 17.03.2025 року, визначені Державною екологічною інспекцією у Луганській області з початку агресії російської федерації, відповідно до Методики визначення збитків, заподіяних внаслідок забруднення та/або засмічення вод, самовільного користування водними ресурсами, яка затверджена наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 21 липня 2022 року № 252, складають – 4529370,547 тис. грн. Маса сторонніх предметів, матеріалів, відходів та/або інших речовин складає – 16656350,00 кг.

З метою вирішення питання покращення стану якості поверхневих вод розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.11.2024 № 1077-р затверджено План управління річковим басейном Дону (далі – ПУРБ). ПУРБ було розроблено з метою досягнення екологічних цілей, визначених для кожного району річкового басейну. Стратегічною екологічною ціллю для всіх районів річкових басейнів є досягнення/ підтримання «доброго» стану вод. До програми заходів Плану управління річковим басейном Дону включено 216 заходів, у тому числі 193 основних заходи та 23 додаткових, з яких по Луганській області 41 захід з числа основних, спрямовано на досягнення екологічних цілей, визначених для річкового басейну Дону (суббасейни Сіверського Дінця та нижнього Дону).

Отже, найбільшими групами перешкод на шляху розвитку громади є:

- тривалість тимчасової окупації території громади;
- руйнування житлової, соціальної та критичної інфраструктури;
- негативні тенденції демографічних та міграційних змін;
- невизначеність щодо комунального майна, що призводить до неможливості спрогнозування потреб для відновлення діяльності та наданні послуг населенню житлово-комунальними підприємствами, структурами соціального захисту населення, медичних та освітніх послуг;
- екологічне забруднення – ґрунтів (особливо сільгосп земель), атмосферного повітря, води (водойм, ґрунтових пластів), – що може негативно позначитись на найближчі, після припинення військових дій, 3-5 років на сталому розвитку громади з причин низьких демографічних процесах, збільшення захворюваності населення та інші.